

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vessék palotájában.

TELEFON-SZÁM: 27.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Jánosf főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, július 21.

A mostoha gyermek.

Eddig a háboruban mostoha gyermekként bántak a városi polgársággal és kedvenc módjára kezelték a falu népét. A városok lakóinak panasztát leggyakrabban csak szép szavakkal orvosolták, ami úgy hatott, mintha a kenyérért síró gyereket csókkal akarná jólakadni a szerető anyai szív. Ha a városi hivatalnok a túrheterlen piaci drágaság miatt zúgolódott, akkor odadobtak neki néhány korona beszerzési előleget, ha testéről lekivánckozó kopott kabátját és rongyokban lógó, talpnélküli cipőjét mutogatta, akkor harmincöt százalékos drágasági pótlékkal akarták megmenteni, holott ami neki hiányzik, annak az ára háromszáz perccenttel emelkedett. A munkásnak hazafias szölamokat raktak üres tányérjára és azt követelték, hogy a lustalan napok minijára levegőnapokat rendszeresítsen, amikor elégedjék meg porral és korommal hízalt városi levegővel.

Igy volt ez régen „a maradiság és elnyomottság sötét korszakában”. Am az a tudat vigasztalt bennünket, hogy ennek most már vége lesz, mert a demokratikus irány győzedelmeskedett és a városok szegény elhagyott tömegei, ha nem is kalácsot és tyukot, de legalább kenyeret eleget fogyaszthatnak. Túrelmetlenül vártuk azt a kormányrendeletet, amely a gabona beszerzését szabályozza. Az idén rekord termésünk van, tehát jogosan remélhetjük, hogy mindenki szabadon megvásárolhatja egész évre szóló gabonáját. Azonban a ma nyilvánosságra hozott megbízható hír azzal riaszt bennünket, hogy a legközelebbi napokban végre megjelenik a gabonarendelet, amely ismét fájdalomt és keserű csalódást hoz nekünk, meggyötört és elcsigázott városi lelkeknek. Nem engedik meg ugyanis, hogy a városok lakói beszerezzék a gabonájukat; ezt a kiváltságot csak a falu népe élvezheti, az a falusi nép, amely különben is könyökig vágkál a földi javakban: a tojásban, a főzelékben, a szárnyashusban és tejjelvajjal hizlalhatja magát. Megint azt akarja a felsőbbiség, hogy a városi polgár teljesen a hatóság ellátására bizza magát. Köszönjük szépen az ilyen jóakaratot, de nem kérünk belőle. Ilyen gondoskodásban már előbb is volt részünk. De hiszen éppen az ellen harcol a városok dolgozó népe, hogy a be nem vált hatósági gyámkodás alól most felszabaduljon. Az előbbi kormány hibás eljárását ment-

hette az, hogy még nem volt kelkő tapasztalata a közellátás terén. De ma már minden városi voréb azt esiripeli, hogy isten mentson meg a hatósági ellátástól. Az aradi gyári munkások küldöttség-járása sokat beszél nekünk a hatósági élelmézésről. Arad vezetősége a deputációzás után őszintén, szépítés nélkül feltárta a hibákat illetékes helyen, tehát ott is megis-

merhették a mai rendszer súlyos hibáit. És mégis fennakarják azt tartani. Ez azt bizonyítja, hogy a város népével most se törődnek komolyan és úgy látszik, majd csak akkor fordulnak felénk igaz jóakarattal, ha hangos szóval értésükre adjuk, hogy mi is követeljük gyomrunk el nem vitatható jogait, hogy mi is élni akarunk. (=)

Három orosz zónát törtünk át Zlocovnál.

Budapest, július 20. (Hivatalos.)

Keleti haretér:

A szövetségesek tegnap reggel engedve a nyugati hatalmak és Amerika által az orosz nép akarata ellenére kikényszerített ellenséges offenzíva kihívásának, Keletgaliciában offenzívába mentek át. A német és osztrák-magyar létegek reggel 5 óra 30 perckor Zborow területén és a Szeret között hatalmas erővel munkához láttak. A délelőtti órákban a cs. és kir. osztagok által kísért német gyalogság rohamtámadása következett. A diadalmas támadók három erősen kicépelt vonalon keresztülhatoltak. Az oroszok teljesen felbomolva, számos halottat és súlyos sebesítet hagyva a harcmezőn, hátráltak. Tegnap estig néhány ezer foglyot jelentettek.

A galiciai arcvonal más szakaszain kisebb, a szövetségesek fegyvereinek sikerével járó sarci cselekmények egész sorozata zajlott le. Novicándól, Kalusztól délre orosz támadásokat a védők ágyutüze fojtott el. A Kárpátokban az ellenség ágyutüze helyenként meghaladta a szokásos mértéket.

Olasz haretér:

Az Isonzó mellett mindkét részről fokozott tüzéségi tevékenység.

Délkeleti hadszíntér:

Semmi újság. A vezérkar főnöke.

Berlin, július 20. (Hivatalos). A nyugóhadiszállítás jelentés

Keleti haretér:

Lipót tájor herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Az orosz kormány július 1-én az orosz hadsereg egy részét Galiciában támadásra indította, amely gyér és kezdetleges sikerek után a rettenetes veszteségek következtében csakhamar megakadt. Az orosz katonákat, akiknek bekegyása arcvonalunk csaknem valamennyi pontján közelellési kísérletekben nyilvánult meg, ismét mába áldozták fel az entente kedvéért. Az oroszok támadásának viszonzásául csapataink tegnap este támadást kezdtek. Német hadtestek, német és osztrák-magyar tüzéség hatásos tüzlökészítés után a hercegi főparancsnok személyes vezetése mellett előretörtk a Szeret és Zlota-Lipa közti orosz állások ellen és három erős védelmi zónán keresztülnyomultak. Az ellenség véres veszteséggel, felbomolva meghátrált. Tegnap délután néhány ezer foglyot jelentettek.

Jakobstádnál Dünaburgnál és Smorgonnál valamint a Stochod mentén és a Zlota-Lipa és a Bnyesztertől délre fekvő terület között a tüztvékenység fokozódott. Előretöréseink és kirószakoll felderítéseink több ízben szép részletsikerekkel jártak. Novicándól új erős orosz támadásokat súlyos veszteségükkel visszavert.

József főherceg vezérezredes arcvona.

Az északi Kárpátokban erősebb volt a tüzés, mint az utóbbi időben. A kézdívásárhelyi medencétől keletre is fokozódott a harci tevékenység.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportjánál és a Macedón arcvonalon semmi újság. Ludendorfi, főszállásmester. Miniszterelnökség sajtóosztálya.

Bécs. Ideérkezett megbízható jelentések szerint a szövetséges csapatok offenzívája Zborovtól Zlocovig kedvezően tolyk.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenté: Az osztrák-magyar tüzéség által kiválóan támogatott hat órai tüzelési előkészítés után, ami az orosz álla-

sokban nagy pusztítást vitt véghez, rohamcsapataink tíz órakor megrohanták a Szereth és a Sztripa között az oroszok háromszoros állásrendszerét és azt keresztül törték. Zborovtól északra a négyszáz méternél magasabb Zlota Gora már féltizkor a kezünkben volt. A felbomlott orosz kö-

telékek pánikszerűen menekültek vissza. Az oroszok veszteségei nagyok. Néhány órával a támadás megindítása után már háromezer foglyot és tíz ágyut számoltunk össze. A Mala-Sztripa mindkét oldalán, Zalosce-nél az orosz ellentámadásokat, amelyekkel az orosz állásokba való betörésünket megállítani akarták, súlyos veszteségükkel vertük vissza. Bal-szárnyunk a Szereth mocsarak első folyása mentén és jobbszárnyunk a Zborov-Tarnopoli két oldalán nyo-

multak előre, átlépték a Zalosce-Kulje vonalat és az orosz frontot mintegy tizenöt kilométer mélységben áttörték. Számos rohamcsapatunk Biskinél és Koniuchinál, Brzezani vidékén és Brodytól délre jelentékeny sikereket értek el. Betörték az ellenséges állásokban és mindenütt nagy számú fogollyal tértek vissza. Smorgonnál július 19-én délután és 20-án reggel óta élénk tüzérségi harc. A Kárpátokban a harci tevékenység több helyen feléledt.

hogy a szabad Németország kormányával másképpen tárgyalnánk, mint olyan kormánnyal, amely tárgyalásait a porosz militarizmus agresszív fölényessége és befolyása mellett irányítja.

Gsere a vármegyei és városi kereskedők között.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Farkas Máttyás Győr város polgármestere nagy figyelmet érdemlő javaslatot terjeszt a város törvényhatósági bizottsága elé. Az alább olvasható javaslat azt célozza, hogy a hatóság szervezze meg a győri kereskedelmet, amelynek segítségével lássák el úgy a várost, mint a vármegye lakosságát kereskedelmi és ipari cikkekkel, viszont a vármegyei kereskedők után szerezzék be a falun található élelmicikkeket, így aztán a két szükséglet kielégítő módon paralizálna egymást. Ehhez a nagy gazdasági művelethez azonban legalább egy millió korona szükséges és ennek folyószámlára való felvételét indítványozza a győri polgármester. Erre vonatkozó beadványa a következőleg szól:

„A háború beláthatatlan vége és az élelmezés és közellátás terén napról-napra növekvő nehézségek szükségessé teszik, hogy a közellátási cikkek beszerzésével jövőre az eddiginél is nagyobb mértékben foglalkozzunk. Városunk élelmi és más közellátási cikkekkel való ellátását a kereskedelem nagymérvű bevonásával szervezni kell, mert csak egy erős és öntudatos vezetés alatt álló szervezet biztosíthatja a háború végeig a zavartalan ellátást és csak ilyen szervezet teszi lehetővé a béke első évében a rázkódás nélküli átmenetet a normális állapotokra.

A terv az, hogy egy teljesen érdektelen, képzett kereskedő vezetése alatt szervezzük a helyi kereskedelmet és belevonjuk a megyében levő kereskedőket. A városi kereskedők kötelessége leendő előteremtési mindazokat az iparcikkeket, amihez a megyebeli kereskedők nehezen juthatnak viszont a megyebeli kereskedők feladata összevásárolni a bécsi ügynökök kizorításával mindazt, ami élelmicikkekben eladó, s ezekkel elsősorban a várost ellátni, s háfelesleg marad, azt árdrágítók kizárásával tovább adni. E tervhez azonban az eddig engedélyezett 500.000 korona nem elég, azért kérem, hogy azt 1.000.000 koronára kiegészíteni méltóztassék oly formán, hogy méltóztassék újabb 500.000 korona folyószámla kölcsön felvételét megszavazni és utasítani a polgármestert, hogy a helybeli pénzügyektől bekérendő ajánlatokat terjessze a közgyűlés elé.

Az élelmezési bizottság a javaslatot magáévá tette és a tanács, mint állandó választmány, a közgyűlésnek elfogadására ajánlja.

Az ügyvédjelöltek panasza. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az ügyvédhelyettesek és ügyvédjelöltek küldöttségét ma délután 12 órakor fogadta Vázsonyi Vilmos igazságügy-miniszter. Memorandumot nyújtottak át, amely kívánásaikat tartalmazta. Az igazságügy-miniszter beszédében örömmel üdvözölte a joggyakorlatot végző ifjúságot és kifejtette, hogy úgy mint a nyugati államokban, nálunk is a kiváló jogászoknak előadást kellene tartaniuk számukra. Ezután állást foglalt a bíróságoknál végzendő ingyenes munka ellen. A küldöttség megnyugodva távozott.

A tengeralattjáró harc. Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség jelentik: Tengeralattjáróink a Biskaya és az Atlanti Óceánon újabb 25.000 tonnát süllyesztettek el.

Féktelen játék a tőzsdén

— (Dobálózás az árfolyamokkal — Játék mindennel Elhibázott —
— Rendszabályok.) —
— Fővárosi tudósítójától. —

Budapesten — mint megirtuk! — tulajdonképpen nincs tőzsde, mert az árutőzsde, egészen szünetel az értéktőzsdén pedig csak megtört ugynevezett „magánforgalom” van. A magánforgalom azonban amelyet a tőzsde egy titkársága ellenőriz és amelyen a kialakuló árfolyamokat hivatalosan jegyzik és csak éppen, hogy közzé nem teszik, tudvalevőleg srenvedélyes a játék. Ötletszerűen kapnak fel egyes papirosokat és azoknak árfolyamait szédületesen magasra hajítják, anélkül, hogy még azok is, akik a hausse-t csinálják, meg tudják mondani, miért kell a kurzusoknak némely napon egyik vagy másik papirosnál száz-kétszáz koronával, néha még többel is felmenniük.

De alig lehet annakis elfogadható okát találni, hogy a budapesti tőzsdén jegyzett minden papiros sokkal drágább, mint a háború előtt volt. Akadnak olyan értékek, amelyek most 5-6-szor oly magas árfolyamon állnak, mint amilyent az utolsó hivatalos, az 1914. június 25-iki árfolyamok mutat. Az, hogy ma minden áru és így az iparvállalatok befizetése is többet ér, mint a háború előtt, magyarázhat némi kurzus emelkedést, de nem olyat, amilyent most látunk.

Az árfolyamok folytonos emelkedésének és ezzel a féktelen játéknak igazi oka, hogy sok olyan ember fekteti átmenetileg értékpapirosokba a pénzét, aki megkóstolta a háborúban a gyors meggazdagodás élvezeteit és mert az árukkal való spekulációtól elűtett, a papirosokra veti magát, amelyekben még többet nyerhet, mint az áruspekulációt. Ezt a játékot a bankok nem támogatják ugyan, de nem is gátolják, mert úgy gondolkoznak, hogy ha a bank nem fogadja el a játékos megbízásait, megadja B. vagy C. S ez nem csupán a tőzsdéi tiszteletlen elérhető haszontól való elesést jelentené, hanem mindig egy-egy kliens elvesztését is. Mindenki könnyen hozzáférhet tehát a tőzsdéhez és csak az nem játszik, aki kiegészíti a totalizátor és a kártya és nem akarja a pénzt is elveszteni a pénzt.

Érhetetlenül badar játék folyt ezen a héten minden a tengerhajózási értékekben. A nyelvek közül például az a dia egy napon kétszáz, egy hét alatt pedig 360 koronával emelkedett. Aránylag ilyen mértékben mentek fel az Atlantica és a Levante is. Amikor aztán a játékosok jóllaktak a hajózási részvényekkel, a malompapirosokra vetették magukat és azokban csináltak egy napon száz-kétszáz koronás árfelhajításokat annak a mesének alapján, hogy az örlelő díjat a kormány az eddigi 4 korona 20 fillérről 4 korona 80 fillérré fogja felemlíteni és így a malomoknak a következő üzletük még jobb lesz, mint a tavalyi, pedig már az is 30-60 szá-

zalék tiszta nyereséget némely malomnál még többet is juttatott. Közben akad egy-egy kis parázs hausse a bakn és takarékpénztári, a vasipari és szénértékekben aszerint, amint valakinek ezébe jutott az egyiket vagy másikat lanszírozni.

A bankok, értékpapirkereskedők és ügynökök sem látják szívesen a már rég tulzásba fajult játékot és már többször volt szó arról, hogy valamit kellene tenni. Tegnap aztán végre a tőzsde megnyitása előtt tanácskozássra gyűltek össze, hogy valamit kisüssenek. Az értékpapirüzletben legjobban érdekelt bankok képviselőiből, az értékpapirkereskedőkből és az ügynökökből huszonegy tagu bizottságot állítottak össze azzal a megbízással, hogy legyen permanenciába és mihelyt szükségét látja, lépjen közbe. Felmerült az a terv is, hogy amint valamelyik papiros egy napon száz koronánál többet emelkednék, akkor szüntessék meg a forgalmat s esetleg egy vagy két napra zárják is ki. Ennek a tervnek a végrehajtása lesz a permánens bizottság feladata, amiből azonban eredményt senki sem vár, mert mindenki biztosra veszi, hogy az Unió-kávéház hábituéit a kizárás nem fogja abban gátolni, hogy adjanak és vegyenek. Megesheték, hogy nem a tőzsde fogja aztán a kávéházi forgalmat irányítani, hanem a kávéház a tőzsdét. A tegnapi tőzsdén beszéltek arról is, hogy a kormány biztost küld ki a tőzsdére, de arról senkinek sincs fogalma, hogy az a biztos mit csináljon. Csak nem arra számítanak, hogy egy játékosnál több lesz?

Békét akar a pápa — háborút Lloyd George.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bern. A Baseler Nachrichten jelenti hogy a Vatikánból érkezett hírek szerint a pápa a háború kitörésének évfordulója napján újabb jegyzéket fog küldeni békejavaslattal a hadviselő államokhoz.

Hága. Lloyd George glasgowi beszédében kifejtette fölfogását Németország demokratizálásáról. Beszédének leglényegesebb részében elmondta, hogy a békére föltétlen biztonsággal csakis Poroszország katonai hatalmának megtörése vezethet. A német népnek ezentul ügye igazságában kell bizznia és nem tegyveres erejében. Csak demokratikus alapokon lehet biztosítani Európa állandó békéjét és ennek a biztosítéknak megszerzésére kell törekedni, mert egészen bizonyos,

Vázsonyi igazságügyminiszter marad.

A legutóbbi miniszteri tanácskozás lefolyása. — A miniszterelnök tanácskozása Batthyány Tivadar gróffal. — A mellőzött Károlyi-párt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A B. H. írja mai számában: Ma reggelre beszámoltunk arról a politikai körökben elterjedt hírről, hogy Vázsonyi Vilmos megmarad igazságügyminiszternek és ebben az esetben Grecsák Károly államtitkár a Kuria elnöke lesz miután Günther a Kuria mostani elnöke nyugalomba megy. Ehhez a hírhez, melyet a maunk értesülése nyomán írtunk meg, hozzátettük egy, a szerkesztőségünkön kívül álló tényezőnek jelentését arról, hogy miképpen folyt le a hétfői ad hoc miniszteri értekezlet és a tegnapi miniszteri tanácskozás, a melyeken, e forrás szerint, Vázsonyi elhatározása szóba került. Közleményünkre a kormány egyik könyomatosa ma a következő cáfolatot adta ki:

A Budapesti Hírlap ma reggeli számában azt újságolja, hogy a miniszteriumot a tegnapi minisztertanácsou részleges kormányválság fenyegette. A híradás szerint Esterházy Móric gróf miniszterelnök hétfőn ad hoc értekezletre hívta össze a kormány tagjait és ezen az értekezleten Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter a kabinet tagjainak megdöbbenésére kijelentette volna, hogy a maga részéről nincsen abban a helyzetben, hogy az igazságügyminiszteri tárcától megváljék és hogy a mennyiben a minisztertanács úgy döntene, hogy ő a népjóléti tárcát vegye át, akkor inkább lemond. Ezzel szemben a Magy. Tud. illetékes helyről fölhatalmazást kapott annak hiteles megállapítására, hogy ez az egész híradás koholt, az igazságügyminiszter a ma tulajdonított kijelentést egyáltalában nem tette, sőt még az értekezlet sem tartatott meg, amelyre a híradás hivatkozik. A tegnapi minisztertanácsou az új miniszteri állások betöltésének kérdése egyáltalában föl sem hozatott.

Ezzel a cáfolattal könnyebben végezhetünk, semmint azt annak dörgedelmes hangja valószínűvé tenné. Elsősorban is rámutatunk arra, hogy a cáfolat egy szóval sem érinti azt, ami a Budapesti Hírlap cikkének a lényege volt, hogy tudniillik Vázsonyi igazságügyminiszter marad, Grecsák kuriai elnök lesz és Günther Antal nyugalomba megy. Ilyen hosszú cáfolatban elért volna egy mondat ezeknek a dolgoknak a számára is, föltéve, hogy a cáfolatra rászolgáltak. Így tehát mi semmi okot sem látunk arra, hogy közleményünknek ezen a részén változtassunk, vagy azt visszavonjuk. Híradásunkat fennmaradjuk és hozzáfűzzük azt, hogy Günther Antal nyugalombavonulása iránt a kezdő lépések már megtörténtek.

Hangoztatjuk, hogy mi a dolgok állásáról úgy számolunk be, amint azok pillanatnyilag vannak. Azt soha sem lehet tudni és legkevésbé ennél a kormánytól, hogy mi lesz a tervekből, mire valóra válnak. Nem tudjuk, miféle érdekeket zavartunk meg azzal, hogy az említett hírt idő előtt közöltük és még kevésbé tudhatjuk azt, hogy a terv, mely ma csakugyan az, ezek után megvalósul-e és ezekkel a részletekkel valósul-e meg.

Ami a cáfolat érdemét illeti, azt, hogy mit tárgyaltak a miniszteri konferenciákon, nem vesszük zokon és azzal nem is vitatkozunk. A tanácskozások titkosak és bizonyítani nem volna módunkban. Mégis, nagyon elcsodálkoz-

nánk, ha értesülésünk ezen a ponton is nem általáná meg a helyét és elcsodálkozásunkban osztoznék a cáfolat szerzője is, ha tudná, hogy az honnan származik. Beérjük azzal, hogy cikkünk lényege változatlanul megáll és legfeljebb arra kérjük még a cáfolat szerzőjét, gondolkodjék kissé: — csakugyan nem volt-e hétfőn miniszteri értekezlet, melyen ugyan a kabinetnek nem valamennyi tagja vett részt, de a melyen ezek a dolgok mégis szóba kerülhettek.

(Barabás Béla főispánja.)

Megbízhatónak ismert forrásból a következő jelentést kaptuk:

Vázsonyi Vilmosnak az igazságügyminiszteri tárcához való ragaszkodásáról, továbbá a hétfőn tartott ad hoc s a tegnapi minisztertanácsról szóló tudósításuk a cáfolati kísérletek özönét váltotta ki a nap folyamán. Ezuttal pótlóan közlöm a tegnapi minisztertanács lefolyását.

E szerint a folyó ügyek elintézésével kezdődött a tanácskozás, majd rátértek a főispánok dolgára. Ennél a pontnál ütköztek össze a vélemények, mert a minisztertanács egyszerűen leszavazta a Károlyi-párt főispánjelöltjeit.

Következett volna az új miniszterek személyeinek a megállapítása. Ekkor azonban Esterházy Móric gróf miniszterelnök, tekintettel a hétfőn ad hoc tartott minisztertanácskozás kínos voltára s a főispáni kinevezések dolgában éppen előbb történt leszavazására, azzal az indítvánnyal állott elő, hogy a minisztertanács egyelőre ne foglalkozzék a kérdéssel, hanem majd csak a jövő hét végén, amikor az új törvény már meglesz és akkor külön e célra összehívott minisztertanácsou döntsenek az új miniszterekről.

Ilyen értelemben döntöttek, majd nagyobb kitüntetések dolgát tárgyalták. Számszerint tizennyolc kitüntetést intéztek el s ezzel volt elintéző emberek politikai szolgálatait jutalmazták meg.

Ezután következett volna az új miniszterek államtitkárságának a megállapítása; de ezt a pontot is levette a napirendről azzal, hogy erről a kérdéstről is azon a minisztertanácsou foglalkozni, amelyet az új miniszterek dolgában hívnak össze.

Végül a minisztertanács utolsó pontjára a főtisztviselők fizetésének a rendezéséről szólt, a melyről csak annyit tudunk, hogy a rendezés előkészítését határozták el s október első napjaiban oly javaslattal jönnek a Ház elé, amely a rendezést visszamenően megadja 1917. január 1-től. Ezzel a tanácskozás véget ért.

A Károlyi-pártban óriás volt a fölkéborodás a párt főispánjelöltjeinek tegnapi mellőzése miatt és hangok hallatszottak, amelyek gróf Batthyány Tivadart a kellő erély hiájával levőnek mondták, amiért még Barabás főispánját sem tudta kiverekedni, Batthyány Tivadar gróft is rendkívül bántotta a dolog és beavatottak úgy tudják, hogy a párt a jövő héten állást foglal a mellőzések miatt. Annyi bizonyos, hogy a egnapi miniszteri tanácskozás kegyetlen eredménye után Esterházy Móric gróf miniszterelnök fölkereste Batthyány Tivadart gróft közölte vele, hogy a miniszteri tanácskozásnak a Károlyi-párt főispánjai dolgában hozott sérel-

mes határozatának valami reparációját fogják végrehajtani a legközelebbi miniszteri tanácskozáson. Ezzel azonban sem Batthyány Tivadar grófnak, sem pedig a Károlyi-pártnak izgalmá nem csúszapodott le.

Tisza István cikkei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tisza István gróf „Egy kis tarlózás” címen cikket írt a Budapesti Hírlap-ba. A cikk soráú egyebek közt ezeket írja:

Ha azt mondja Hadik János gróf, hogy pártom összetartásánál a terror és a taktika minden eszközehez folyamodom, akkor figyelmeztetem, hogy ezzel — életében nem először és nem utoljára — a valósággal merészen ellentétbe helyezkedik. Mert hiszen azt mondtam már a május 24-iki pértértekezleten tartott beszámolásnál s azt ismétlem azóta is, valószínűsítve alkalman nyílt rá, hogy minden egyes ember számoljon saját lelkiismeretével s akkor kövessen, ha meg van róla győződve, hogy ez a helyes út. Jegyezze meg magának Hadik gróf, hogy a munkapárt erős meggyőződésű és meggyőződéséhez hű férfiak önkéntes szervezete, olyan embereké, a kik együtt mennek, mert együtt éreznek, a kiknek tehát fölszemes minden taktikázás s neveltségessé tenné magát az, a ki terrorizálni akar.

Ha pedig azt veti Hadik János gróf szememre, hogy együtt tartom a pártot, míg Andrassy Gyula 1910-ben felosztatta a magát, hát erre is nagyon könnyű a felelet. Andrassy Gyula felosztatta 1910-ben az alkotmánypártot, mert úgy volt meggyőződve, hogy az akkori helyzetben ezzel tehet a közérdeknek szolgálatot. Szakasztott ilyen módon jártam el 1906-ban én is, amidőn arról voltam meggyőződve, hogy azt a válságos helyzetet, amelybe Hadik és barátai az országot sodorták, csak súlyosbíthatja a szabadelvű-párt, ha továbbra is a küzdőtéren marad. Így jártunk el tehát mind a ketten, amidőn ezt kívánta tőlünk a közérdek. Most egészen más a helyzet! A munkapárt bírja az ország nagy részének a bizalmát s egyedüli védelmezője a kormány által könnyelműen kockára tett nemzeti létérdeknek.

Az igazmondó legújabb száma is Tiszá-cikkét közöl „A Károlyi-keresztések választójoga” cím alatt; a cikkben egyebek közt ezek foglaltatnak:

Ugy tudom, eddig kérekszám másfél millió embernek van joga a Károlyi-keresztésre. Ezek közül csak 400.000 töltötte be a harmincadik életévét, 500.000 tartozik a 24 évesétől 29 évesig terjedő korosztályokba és 600.000 a kiskoru. A kiskorúknak ez a száma a háborúnak minden újabb havával emelkedni fog, hiszen a 18—19 éves fiúk most mennek fel a harc-térre, úgy, hogy a kiskoru Károlyi-keresztések száma néhány hónap múlva el fogja érni az egy milliót.

Es aztán, ha egyszer eljutottunk odaig, hogy választójogot adunk a másfél millió Károlyi-keresztéseknek, hiszi azt valaki, hogy ezen a ponton, a meredek lejtő kelles közepén megállíthatjuk az ország szekerét?

Megfoghatatlan előttem, miként juthattak a Károlyi-keresztés választójog vezetés gondolatára olyanok, a kik saját bevallásuk szerint féltik hazánkat a valódi általános, egyenlő szavazatjogtól s védőbástyákat keresnek a magyar nemzeti államot elsőpréssel fenyegető radikális áradattal szemben. Uram Isten, hát hol van ez a védőbástya a Károlyi-keresztések választójoga mellett? Felfogat, elsőpréssel fenyegetez mindent, már első jelentkezésben is. Hi-

szen — ismétlem — tisztán a szerint a véletlen szerint, hogy valakit milyen hadiszolgálatra osztottak be, juttatja boldog-boldogialannak a választó-jogot. De ezzel egyúttal biztos alapját veti meg a legszélsőbb radikálizmus végső

diadalának is, mert ennél a felemás állapotnál nem lehet megállni; ha azt el fogadtuk, fel-tartóztatlanul szakad reánk a szélső radiká-lizmus árja s azzal a magyar nemzeti állam felett megkondul a lélekharang.

Meggyilkolták a lacházai nábobot.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Kiskun-Lacházáról jelentik: Egy pest-megyei községben, Kiskun-Lacházán, amely a fővárostól vonaton egy óra alatt elérhető, vé-res drámát idézett egy vagyonos család anyagi viszálkodása. Az áldozat a község leggazda-gabb polgára, meggyeszte ismert földbirtokos, akit unokaöccse több revolvergolyóval megölt.

Hegyessy József lacházai földbirtokost a bíróság három évvel ezelőtt kinevezte bátyjá-nak, id. Hegyessy Antalnak gondnokává, mert a szélütött, beteg ember nem bírta vagyonát kezelni.

Ugylátszik, Hegyessy József kihasználta kedvező helyzetét, s visszaélt az öregur tehe-telenségével. Földjeit olcsó pénzen magához váltotta és bátyjának havonként mindössze öt-ven koronát adott, amiből a betegnek még az ápolónót is fizetnie kellett. Természetes, hogy emiatt állandó volt a családban a pörpatvar. A szélütött embernek két fia van: az egyik a háború óta a harcúterén van s évek óta mi sem tudnak róla, a másik pedig a huszonöt esztendős ifjú Hegyessy Antal. Budapesten lakott, a főkk Széárd-utca 27. szám alatt s egy Kos-suth Lajos-utcai nagy szabócéggel szabásza volt.

Amikor a fiatal Hegyessy időnkint meg-látogatta beteg apját, csak keserves panaszt hallott s emiatt megérlelődött benne az az el-bátározás, hogy nagybátyját, Hegyessy Józse-t a fölértékeltségére vonja, illetőleg követeli tőle, hogy apja részére jelen ékenyen nagyobb tar-talmat üzzessen.

Július 15-én, vasárnap délután is eluta-zott Budapestről Lacházára. Amikor Hegyessy József meg tudta, hogy unokaöccse hazaérke-zett, átment hozzá. A közeli rokonok ez alk-alommal újra keményen összezördültek s a fiatal ember szemére hányta, hogy teljesen tonkretette édesapját. A szóvita hevében ifjú Hegyessy Antal revolvert rántott elő s kétszer rálőtt nagybátyjára. Az egyik golyó Hegyessy József bal karját, a másik pedig az állát se-bezte meg. Az ötvenhárom esztendőes embert nem tartották le a golyók, amire az unoka-öccs rá rásütötte legverét s ez a golyó He-gyessy József vállába rúgott. A három seb-től vérző ember kifutott az udvarra, de me-nnyelője követte és még kétszer rálőtt. Mind a két golyó a hasán érte Hegyessy Józsefet, aki most már összeroskadt.

A merénylő erre a csendőrségre sietett, s ott Tóth csendőrőrmesternél eladta, mi törté-nt. Természetesen letartóztatták. A sebesültet járására szállították, ahol Kövesi Jenő dr. kör-örvös bekötözte, majd telefonon felkérte Bor-széký Károly dr. budapesti egyetemi tanárt, hogy utazzék le Lacházára. Borszéký azt a vá-laszt adta, hogy a sebesültet azonnal szállítsák a fővárosba, az István-uti szanatóriumba, ahol meg fogja operálni. Így is történt. A földbir-tokost a budapesti szanatóriumba hozták, ahol kedden műtétet hajtottak végre rajta, ami azonban már nem segíthetett, s Hegyessy Jó-zsef tegnapelőtt este anélkül, hogy vallomását jegyzőkönyvbe vehették volna, belső elvérzés-ben meghalt.

A budapesti főkapitányság, amikor a sza-natórium vezetésége értesítette a haláleset kö-rülményeiről, nem küldött ki tisztviselőt. ha-

nem mindössze arról intézkedett telefonon, hogy a halottat a boncoló intézetbe vigyék. A gyil-kos ifjú Hegyessy Antalt a csendőrök tegnap Lacházáról a pestvidéki királyi ügyészség fog-házába kísérték.

Dohányzók trükkje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Legény legyen a talpán, aki ma dohány-szükségletét elő akarja teremteni. Mert dohány van is, nincs is. Kinek milyen a szerenéséje, vagy az ügyessége hozzá. Így nem csoda, ha mostanában visszafelé fordultunk az őskorba, ami-kor még nem volt váltópénz, hanem cserebere-üzleteket csináltak az emberek. Ha kimegyünk a piacra, nincs tej, nincs vaj, nincs túró. Ha van egy kis vágott dohány... azaz, par-don... ha egy pakli kapadohánynak csak a csücskjét mutatja az ember a selyemvi-ganós parasztaaszonyának, másnap már a ház-hoz hozza az élelmiszereket. Egyszeribe lesz minden, tej, tojás, csak — dohány legyen. Mert pénz nem kell neki, sem az urának. Ab-ból van bőven. Csak dohány kell, mert az nincs. Ez a dohánytalanság mint általában minden válságos állapot, túrfungó-sá, lelemé-nyessé teszi az embert.

Ime két kis érdekes eset, amely e napok-ban két aradi trafikós boltban játszódott le és amely önként is a nyilvánosság elé kívánkozik.

Beállit a trafikba egy poros, piszkos ru-háju katona.

— A frontról jöttem — mondja — be-vásárolni és néhány jó pipára is volna szük-ségem.

— Pipára? Milyen tetszik? Selmei vagy tajték?

— Mindegy a nekem. Az ár nem határoz. A fődolog, hogy legyen. Kell vagy ötven darab.

Elébe rakják a pipákat. Ki is választja az ötven darabot. Aztán kissé légyan, szinte felénk hangon suttogja:

— Hát ehhez a sok pipához legalább egy kis „belevél” is kérek.

A trafikosné nyájas, biztató szemhunyori-tással jelezte, hogy lesz, csak várjon, míg az avatatlank távoznak a boltból. Aztán előkerült a legtökösabb fiók, legelrejtettebb zugából tiz, mondd és ird tiz pakli dohány.

— Csak tegye el gyorsan barátom, míg be nem jön valaki.

Nem is kellett arra biztatni. Ügyes kéz-mozdulattal öt paklit a jobboldali és öt paklit a baloldali zsebébe csusztatott be. Azután elővette a bugyelárisát és kifizette a do-hány árát.

— Hát a pipákért?

— Azokat csak tessék becsomagolni. Majd bejövök értök később.

— De akkor hagyja itt a dohányt is.

— Azt már nem teszem, — szölt mefisz-tói mosollyal szalutálva és — távozott.

Egy másik, trafikósbolt előtt óriási tömeg tolongott. Tele volt a járda, sőt még az ut-testre is lekerült a sok dohányéhes ember. Az ajtóban rendőr állt, aki tizes turnusokban en-gedte be a vevőket épügy, mint képviselővá-lasztáskor a szavazókat.

Bent a boltban éppen egy katonára kerül a sor.

— Kérek egy pakli cigarettadohányt!

— Nincs, hangzott a sztereotip válasz.

— Akkor kérek pipadohányt.

— Az sínes. Se cigarettá, se dohány. Csak két cigarilloszt kaphat, ha tetszik.

— Nincs?... Igazán nincs, szölt fenyegető hangon a baka és dühösen kirántott a zsebé-ből egy csomó cigarettát, azokkal hadonászva így szölt:

— Látja ezt a tiz cigarettát. Én most így ki fogok menni és a kint ácsorgó embereknek azt fogom mondani: Van cigarettá bőven, én is kaptam tizet. Hát ezek az emberek majd szétszedik a boltját. És ezzel távozni akart.

De a halálra ijedt trafikosné elébe ugrott, megfogta a karját és visszarántotta.

— Szerencsétlen, itt van négy pakli do-hány, csak tegye el a cigarettát és hallgasson.

Miklós cár

ujtságot finanszírozott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A „Nowoje Wremja” június 29-iki szá-mában nyilvánosságra hozza, azokat az okmá-nyokat, amelyek a lap részvényeire adott cári kölcsönnel vannak összefüggésben.

Az első Bark volt pénzügyminiszternek jelentése a cárhoz a következő tartalommal:

„Császári Feiségedtől parancsot kaptam olyirányu intézkedések megtételére, hogy a pénzügyminiszterium a Nowoje Wremja bizo-nyos számú részvényeinek birtokába jusson, ami módot adna arra, hogy ennek az elterjedt lapnak az irányzatára befolyás gyakoroltathas-sék. Most alkalom van arra, 160 darab rész-venyre, amelyek Suvorin Mihály tulajdonban vannak, kölcsönt nyújtani és ily módon azt a feladatot, hogy a lap a kormány befolyása alá-rendeltessek, megoldani. Ezt a műveletet tel-jesen titokban akarom végrehajtani, hogy a Nowoje Wremja függetlenségének látszata meg-legyen óva és legécszerűbbnek tartom a köl-csönt a Wolga-Kama bank útján kiutalni, amely annak idején a pénzügyminiszteriumnak hasonló szigoruan bizalmas megbízást egy Mi-lan szerb királynak nyújtott titkos kölcsön ese-tében is teljesítette. A fenti célra 880 ezer ru-bel volna a hiteliroda különosztályának nyere-ségéből kiutalandó. Előterjesztésemnek Feisé-gednek legalázatosabb jóváhagyását kérem.” Aláírás: A pénzügyminiszter, Bark.

Az eredeti okmányon rajta van a volt cár sajátkezű irásával ez a szó: „hozzá-járulok.”

Ezalatt pedig a volt pénzügyminiszternek a következő megjegyzése: „Öfelsége által sa-játkezűleg ráírva „hozzájárulok” Eupator iában 1916 május 16/29-én.”

A Nowoje Wremja szerkesztősége a fen-tiekhez a következő megjegyzést fűzi:

„A kormány által nyilvánosságra hozott okmányok közül egyik sem bizonyítéka annak, hogy M. A. Suvorin a pénz eredetét, ismerte, a ma-lyet a banktól kapott. Abban a táviratban amelyet erre vonatkozólag M. A. Suvorintól a Kaukázusból kaptunk, ezt kategórikusan ta-gadja.”

A fentiekből megállapítható, hogy az orosz forradalmi kormány irtóhadjáratot indított a cári uralom hajdani támogatói ellen és főleg a nagy népszerűségnek örvendő konzervatív ia-pokát egyekszik az orosz nép szemében disz-kreditálni. Meg kell jegyeznünk, hogy a Nowoje Wremja volt a szócsove a háborura uszító pártnak és így annál végzetesebb, hogy a háboru tedte fel szennyvesének a leplét.

Szakadás készül a kormány és a Károlyi-párt közt.

Nehézségek a főispáni kinevezéseknél. — Barabás Bélát elfogadta a kormány.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egy kormánypárti esti lap írja: A kormány és a Károlyi-párt között kitört a konfliktus. Az összeütközés a főispáni, illetőleg az államtitkári állások betöltése körül történt és következményeiben egyelőre kiszámíthatatlan. Az elmentéseknek előbb-utóbb be kellett következniük. Olyan csunya túlekedés nyilvánult meg a személyi kérdéseknél, olyan szemérmetlen felkínálkozás mutatkozott a hivatali tisztségek betöltésénél, hogy a kormányt támogató pártok részéről minden pillanatban várható volt az erupeió. Az Esterházy kormány demokratikus jelszavakkal jött és programjában volt a tehetség és rátermettség honorálása, de kineveztek főispánokat és huszonnégy éves kamarásokat, kis miniszteri fogalmazókat és fiatal tapasztalatlan, a közéletben soha sem szerepelt mágnásokat. Minden párt azon erőlködött, hogy bevigye a maga embereit.

Természetesen igyekezett a többi pártokkal szemben megvédeni a maga hatalmi érdekeit a Károlyi párt is, amely számra nézve ugyanannyi, mint az alkotmánypárt. A személyi ügyek intézésénél számos ellentét merült fel a Károlyi párt és az Apponyi párt, illetőleg a Károlyi párt és az alkotmánypárt között. Kezdetől fogva az a tendencia nyilvánult meg, hogy a Károlyi pártot a hatalom birtoklásában minél keskenyebb térre kell szorítani. Károlyi Mihály gróf nem vett részt ebben a turesa játékban, de az események arra kényszerítették, hogy legközelebb lecsapjon tanácskozó asztalra és teljes erővel, sikra szálljon pártja jogos igényeiért.

A Károlyi párt harcias magatartásának a legutóbbi minisztertanács adta meg a lökést. A szerdai minisztertanács foglalkozott ugyanis a főispáni kinevezések előkészítésével, de a négy órás konferencia nem hozta meg a döntést

és a miniszterek nagy része állást foglalt a Károlyi párti főispán jelöltek ellen és a kinevezésre előterjesztettek közül többet visszautasított.

Batthyány Tivadar gróf a király személye körüli miniszter, óvást emelt pártja jelölteinek leszavazása ellen és ingerült hangon vitatkozott minisztertársával.

Nyomban értesítette a történetekről a Páradon tartózkodó Károlyi Mihály grófot, aki valószínűleg még a mai nap folyamán Budapestre érkezik és érintkezésbe lép a pártján esett sérelem dolgában a miniszterelnökkel. Ha a legközelebbi minisztertanácsban a Károlyi párt nem kap teljes elégtételt, akkor a párt és a kormány között nyílt konfliktusra kerülhet a sor. A párt tagjai elkeseredetten tárgyalják az eseményeket és el vannak szánva a legerélyesebben kiverekedni igazukat és nem tűnnek el semmiféle mellőzést a kormányt támogató pártok egyikétől sem.

A miniszterelnök részéről megvan a szándék és a jóindulat, hogy a minisztertársai részéről okozott ellentéteket elsimítsa és a bántó hibákat reperálhassa.

Egy másik kormánypárti estilap a konfliktus kapcsán ezeket írja:

— A nehézségek ellenére

tíz főispánság van biztosítva a Károlyi-pártnak

és már be is van töltve három. Ezek között Csanádmegye és Hódmezővásárhely főispánja Justh János, Ujvidéke Jakabffy Gyula, Esztergom megyéé Kobak Kárnél. A szerdai minisztertanácsban is keresztül ment újabb három kinevezés.

Arad város Barabás Bélával.

Heves vármegye dr. Vas Jánossal és Bácsbodrog vármegye Balogh Jenővel. Eme hat főispánságon kívül a Károlyi pártnak van fentartva Zombor, Szabadka és Udvarhely megye főispáni állása és még egy erdélyi vármegye.

A párt tagjai Batthyánynak róják fel hibául, hogy a párt jelöltjei közül a minisztertanács többet visszautasított.

Egy harmadik kormánypárti estilap a történetekről a következőket írja:

A Károlyi-párt körében a kormány állásfoglalása a legkinosabb megütközést keltette. Bántották őket a mellőzések és azt hangoztatták, hogy ezt Károlyi erőtlenségének köszönhetik. Mikor a párt életére és jövőjére kiható elhatározásokról van szó — mondták — Károlyi mindig a birtokán van és nincs senki, aki a párt-érdekeiért kellő erővel sikra szállhasson.

Tegnap még az volt a helyzet, hogy Barabás Bélának Arad főispánjává való kinevezése is bizonytalan.

Az érdeklődők ebben az ügyben ezt a választ kapták: *Függőben van a kérdés.* Barabás jelölése a függetlenségi pártban azért támasztott különös mehezteletést, mert Barabás régi függetlenségi politikus és az aradi főispánságot egy küldöttség napokon keresztül szorgalmazta a kormány tagjainál. *Igazán szegény* — mondták a függetlenségi párt soraiban — *hogy Barabás Bélával így bántanak el.* Neki, aki a delegáció elnöke volt, most valósággal *ki kell yerekedni az aradi főispánságot.* Ugy látszik a kormány elfelejti, hogy létét a választójogi blokknak köszönheti. Mi lett volna a kormányból, ha a választójogi blokkot Károlyi nem állítja a kormány támogatói közé.

Arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen miért érik a pártot ezek a mellőzések egyik fővárosi, estilap Károlyi Mihály gróf környezetéből a következő választ kapta:

— *Kizárólag a jövő választásokkal függ össze a dolog.*

Esterházyék attól tartanak — és teljes joggal, — hogy abból a vármegyéből, vagy városból, ahová most a Károlyi-párti főispánt küldenek, más mint Károlyi-párti képviselő nem fog belekerülni a parlamentbe. Az ettől való félelem vezeti már most is a kormány köreit. A főispánságok legnagyobb részét az alkotmány-párt és az Apponyi-párt kapták, pedig a magyar nép körében a mi pártunknak sokkal erősebb a talaja. De ez nem baj, a jövő a miénk.

A Magyarország ebben az ügyben ezeket írja: A főispáni állások betöltésénél felmerült ellentétekről most sok szó esik a sajtóban. A megjelent híreknek legnagyobb része azonban nem felel meg a valóságnak. Némely hírlap egész részletes tudósítást közöl a legutóbbi minisztertanácsban történetekről, hasból. A valóság az, hogy a főispáni állások egy részének betöltése dolgában még mindig folynak a tárgyalások a és ha minden részről kell

jóakarát mutatkozik, azok eredményre is vezetnek. (Ez a cáfolat több a beismerésnél. A szerk.)

(Az új miniszteriumok.)

Az új miniszteriumok felállításával kapcsolatosan egyik fővárosi estilap a következőket jelenti: Az egyik államtitkári szék már gazdát kapott. A miniszterelnök megállapodásra jutott Márkus Jenő dr.-ral fővárosi tanácsnokkal, aki jelenleg a közegészségügyi osztály vezetője és részére az átmeneti gazdasági miniszterium államtitkárságát biztosította.

A meggazdagodott rongyszedő.

(Hogy terem a háborus vagyon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háboru alatt gyakran találkozunk olyan hirtelen meggazdagodott egzisztenciákkal, akik két esztendővel ezelőtt talán még száz koronát sem kerestek egy hónapban és családjuk a legnagyobb nyomorban sanylódt. Nem is kellett jó ötleten törni a fejüket egyes embereknek, hogy vagyonhoz jussanak, csak le kellett számolniuk a szeméremérzettel, csak azt kellett hazudniuk, hogy az áru, amit raktáron tartanak, igen drágán került hozzájuk, csak kapzsi módon meg kellett nyuzniuk a közönséget és máról-holnapra gazdag emberekké válhattak, tegnapról-mára háztulajdonosok, földbirtokosok és virilisták lehettek. Így születnek a „társadalom oszlopai.”

A szomszédos Lippa községben sokat beszélnek most arról a rongyszedőről, aki szintén minden ötlet nélkül, tisztán a véletlen következtében jutott olyan vagyonhoz, amely csak legrozsásabb álmai közepette jelenhetett meg neki valamikor. A nagy családú szegény rongyszedő 1915. márciusában hadbavonult. Ő és a családja természetesen kétségbeesett, mert nem tudták, hogy a nagy familia miből fog megélni. Az 1866-ban született rongyszedőt különösen izgatta az, hogy mi történik a pincéjében és a raktárában lévő négy vagon ronggyal? Hiszen mire vége lesz a háborúnak, akkorra ez az áru teljesen tönkremegy, mert amikor ő a katonaságtól kiszabadulhat és értékesíthetné az árut, akkorra azt rég megette a penész. Szomorúan bucsuzott családjától. A felesége a gyermekekkel együtt a rokonoknál helyezkedett el és egymásután küldte a férjnek a siránkozó leveleket.

Néhány héttel ezelőtt nagy öröm költözött a rongyszedő otthonába. Az ismeretes királyi rendelet következtében, amely elrendeli, hogy az 1865-ben és 1866-ban született népfelkelők hazaküldhetők, őt is elbocsátották a katonaságtól és így hozzáláthatott rongyraktárának értékesítéséhez. Gondolta magában, hogy a négy vagon rongyért befolyó összegből egy-két hónapig eltarthatja a családját, amíg aztán új üzletág után nézhet.

Amikor a rongy értékesítésére került a sor, örömmel tapasztalta, hogy a rongy métermázsája most kétszáz korona, holott ő tizenegytizenkét koronáért vásárolta a béke időben és a háboru első esztendejében. A négy vagon rongyért, amely négyszáz métermázsát nyom, a kereskedő nyolcvanezer koronát kapott, holott az egész mennyiség neki alig került negy-ezeröttszáz koronájába. A rongykereskedő most már természetesen eldobta a batyut és hirtelen átvedlett vállalkozóvá. Valószínű, hogy mire véget ér a háboru, ebből a férfiuból is milio- mos lesz.

Két zsák buzáért egy vagon tűzifát.

Drágán eladott gabona félék.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az új termés betakarítása és értékesítése előtt hihetetlen árat követelnek azok, akik még mindig rendelkeznek az 1916. évi termésből származó liszttel és gabonafélékkel. Az Aradi Közlöny is megírt egy esetet az elmúlt napokban, amely azt igazolja, hogy akinek szüksége van buzára, kukoricára az minden árat hajlandó megadni érte.

Arad környékén az utóbbi hetekben szinte hihetetlen árat ért el a buza és más gabona féle. Egy aradmegyei erdőbirtokosnak szüksége volt munkásai számára buzára, mert különben nem tudta volna kitermelni erdejét és így nem teljesíthette volna szerződésbeli szállításait, ami rendkívül nagy kötbér megfizetésével járt. Ugyiszólván éjjel-nappal futkározott gabona után, míg végre sikerült is két zsák buzát telfedeznie. A buza tulajdonosa és az erdőbirtokos között a következő párbeszéd fejlődött ki:

— Minden árat megadok a buzájáért — mondta az erdőbirtokos.

— Én pedig minden árt megfizetek önnek ha sürgősen kaphatok egy vagon tűzifát — felelte a buza tulajdonosa.

— Rendben van, akkor megkötjük az üz-

letet: én az ön két zsák buzájáért egy vagon tűzifát szállítok.

És tizennégy nap múlva a buzatulajdonos megkapta a vagon tűzifát a két zsák buzáért.

Legkinosabb helyzetben vannak kétségtelenül azok a vendéglősök, akik valamelyik fürdőhelyen vállalkoztak a közönség ellátására. Mivel kisebb fürdőhelyeken a vágómarha húshoz nem juthatnak hozzá, kénytelenek szárnyással kielégíteni a fürdővendégek igényeit. A szárnyas azonban kukorica nélkül elpusztul és ezért a vendéglősök a legdrágábban hajlandók kukoricát beszerezni. Egy Menyháza fürdői vendéglős a napokban ötven kilogramm kukoricáért száznyoleven koronát adott, egy másik fürdővendéglős egy zsák buzáért ötszáz koronát fizetett. A Lippa-fürdői fürdőbérlo tudvalóval Lippa és Lippafüred között lovasutat járát, azonban a lovakat nehezen tudja élelmezni és ezért a szegény állatok gyakran ki-dülnek. A fürdőbérlo néhány héttel ezelőtt, hogy lovai éhen ne pusztuljanak, egy zsák zabért háromszázhatvan koronát fizetett és kijelentette, hogy bármikor szívesen fizet ennyit, csak hozzanak neki.

Cigányprimás és a műlábu grófnő szerelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tehát nem romantika, hanem még annál is furesább háttérre van a soproni primás grófi partijának.

A Nyáry-család, amelynek cigányvérében uszáknak már arisztokrata csöppek, ugyanis ismét grófi családdal került rokonságba. Nyáry Józsi — Nyári Rudinak, a Festetich grófnővel kötött házassága révén világszerte híressé lett cigányprimásnak az öccse fogadta meg a holtomiglan-holtodiglant és pedig Wratislaw Margit grófnőnek.

A nem csekély érdekességű házasságkötés a soproni városházán ment végbe, Szalay Péter anyakönyvvezető közreműködésével. Tanuként Bogner József breunbergi igazgató-tanító és Arvay Sándor, a Royalban játszó Makay-banda egyik brácsása, továbbá a vőlegény két asszonyrokona szerepeltek.

A vőlegény: Nyáry József Arpád, szül. 1888. január 22-én, Csornán, róm. kath., vagyontalan, ezidőszertint bécsi lakos, foglalkozására nézve cigányprimás. Kék inget, szürke ruhát visel. Daliás férfi, igazi cigányszépség.

A menyasszony: Mitrowitzki és Schönfeldi Wratislaw Margit Terézia Laura Mária József grófnő, néhai Mitrowitzki és Schönfeld Wratislaw Jenő gróf és néhai D'Elci Bulgarini Laura Cassandra grófnő leánya, szül. 1876. november 27-én, róm. kath., kalodei (Csehország) nagybirtokos, bécsi lakos, magánzó. Izléses fekete kalap, fehér bluz, szürke alj van rajta. Ha ül: erőteljes, igen csinos jelenség; ha megy: kitűnik, hogy műlábakon jár.

Az anyakönyvvezető ünnepies kérdéseire kedélyes fesztelenséggel jelentik ki, hogy szabad elhatározásukból kívánnak egymással házasságra lépni.

Míg a házasságkötésről szóló jegyzőkönyv készül, ülnek a diványon és boldogan szorongatják az egymás kezét.

Mikor a jegyzőkönyv aláírására kerül a sor és Szalay anyakönyvvezető felszólítja, hogy

a leány nevét írja oda, az ujdonsült menyecske kedves megszeppenéssel kérdezi:

— Soll ich nicht Frau Nyáry schreiben?

A házasságkötés megtörténte után a fiatalasszonyba belekarolt jobbról-balról a két új asszonyrokon és lekísérték a kapu előtt váró kocsilhoz, amivel az új pár a fényképészhez hajtatott. Ezt a jelenetet a városháza folyosóin és előtt mosolyogva nézték végig a százszámra összeverődött kíváncsiak. Döbben családi ebéd volt a Pannonia egy külön szobájában.

Az esküvő után beszélgettünk Nyáry Józsi-val, az elegáns és szerencsés cigányprimással. Wratislaw Margit grófnővel Prágában ismerkedett meg, a Neu-Passage kávéházban (vagy ahogy ő mondta: hangversenyteremben), mintegy két és fél évvel ezelőtt. Azóta sokszor találkoztak Bécsben is, szerették egymást, megkérte a grófnő kezét, s ma már férj és feleség...

Nyáry Józsi ma a legelső cigányprimás Bécsben. A bajor udvarnál adott hangversenyeire a bajor király egy szép kitüntetésé emlékezteti, a háboru alatt pedig Lipót Szalvátor kir. hercegtől megkapta a Vöröskereszt hadidiszti ményes ezüst és bronz díszermét.

Az új pár három-négy hétig Sopronban marad a férj rokonai körében, majd visszautazik Bécsbe, ahol Nyáry Józsit szerződés köti a Lurion-kávóházhoz.

Az ugyancsak Bécsben muzsikáló Nyári Rudi szintén kezdi unni a már nyolc éve tartó özvegyorsot. Házasságra gondol, persze csakis grófnőről lehet szó. Hír szerint a Nyáry Józsiné nővérenek udvarolgat...

TORVÉNYKEZÉS.

Érthető okokból.

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécsből jelenti tudósítónk: Kollár Borbála sürgönyt küldött a haretéren levő urának és azt táviratozta neki, hogy kérjen szabadságot, jöjjön haza, mert az édes anyja végső óráit éli. A parancsnok megadta a szabadságot a férjnek; de egy irigy szomszéd feljelentette a rendőrségen Kollárnét, mert a távirat hazug volt, Kollár anyjának semmi baja nem volt.

A járásbírószágon csalás miatt vonták felelősségre a fiatal asszonyt, de a bíró csak hatóság megtévesztése címén ítélte el száz koronára.

Az indokolásban azt hangsúlyozta, hogy enyhítő körülménynek vette a házastársak fiatalságát és „érthető okokból” történt a távirat elküldése. A férj ellen nem indult meg eljárás, mert kiderült, hogy nem tudott előzetesen felesége elhatározásáról és mikor hazaérkezett és látta, hogy az asszony hamis tartalmu táviratot küldött, megverte.

Hát érdemes az ilyen férjért hazudni? — kérdezte a bíró.

— Érdemes — válaszolta a szerelmes asszony.

Gunyolták a spanyol király németiségét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagy hűhóval hozta a világ tudomására V. György angol király, hogy eldobja a Kóburg-Góthai nevet és ezentul Windsori Györgynek hívhatja magát és családját. Ezzel a rendelkezésével II. Lipótnak az elhunyt belga királynak példáját utánozták, aki 1908-ban a belga alkotmány megváltoztatásával, amelyet a kon-gó államok bekebelezése tett szükségessé, felhasználásra az alkalmat és a maga, valamint rokonai szász-kóburg-góthai család nevét letette. Ezóta a belga államio a belgak királya nevet viseli és minden herceg, valamint hercegnő belga herceg, vagy belga hercegnőnek nevezi magát. A szász-kóburg-góthai név arra figyelmeztette a népet, hogy dimasztiaja idegen származású és ezt akarta a névváltoztatással megszüntetni.

Bizonyos, hogy az angol királyt német hercegi címe miatt ma, amikor annyi igazi angolt gyanúsítanak német származással, sokszor gunyolták. Az ir nacionalisták több alkalommal megengedték maguknak azt a tréfiát az angol parlamentben, hogy megkérdézzék a miniszterelnöktől, vajjon az angol királyi ház származása szerint melyik nemzethez is tartozik? Ennek akart végetvetni György király. Egy tollvonással eldobta magától családi nevét és arra kényszerítette rokonait, hogy ugyanigy cselekedjenek. Viktória hercegnő és Mária Luiza hercegnő, akiknek slezwig-holsteini a címük, egyáltalában nem kapnak új nevet. Mindkettő Heléna nagybritanniai és irlandi hercegnőnek, Viktória királyné leányának gyermekei, míg az atyjuk slezwig-holsteini-sondenburgi-augusztenburgi Keresztély herceg, a német császárné nagybátyja volt. Mária Luiza hercegnő feleségül ment Áribert anhalti herceghez, de később elvált tőle és hosszú ideig Berlinben lakott.

Mint ismeretes, egy régebbi királyi határozat megengedte, hogy a battenbergiek, akik hessen-dramstádti Sándor hercegnek Hünke Julia grófnővel kötött morganatikus házasságából származnak, angokra fordíthatassák nevüket és ma Marquis of Moundbattannak írják őket. Henrik, battenbergi herceg, feleségül vette Beatriz nagybritanniai és irlandi hercegnő, Viktória királynő másik lányát. Ebből a házasságból született Ena és XIII. Alfonz, a mostani spanyol király felesége.

A Teck hercegek württembergi Sándor hercegtől származnak, ennek Rádken grófnővel kötött morganatikus házasságából. Mary, V. György angol királynak a felesége is született Teck hercegnő. Érdekes, hogy a Teck hercegi címet württembergi Sándor herceg utódainak nem az angol, hanem a magyar király adomá-

nyozta. Most a Teck hercegeket is degradálták, amennyiben nem viselhetik a „prince” címet, hanem a ranglistában sokkal hátrább álló „Duke” nevet.

A jövőben egyáltalában nem lesz más prince mint csak az uralkodó királynak fiai.

Most azonban még egy kérdés vár megoldásra. A Teckek, akik eltekintve Mary királynőtől, mincsenek rokonságban az angol királyi házzal, ennek következtében nem is kapnak apanázst az állampénztárból. Másképp áll a hely-

zet a battenbergiekre nézve, mert Lajos és Sándor hercegek évente kétezer font járandóságot huznak azért, mert princek voltak. Ha tehát most elvesztik ezt a címet és csak olyan rangsorba kerülnek, mint például Salisbury márké, akkor kérdés, hogy továbbra is huzhatják-e a járadékot, aminek elintézése azért is sürgős, mert az új márkék majdnem vagyontelenek. Megjegyzendő, hogy a frissen sült Duke of Teck az angol királyné fivére most tagja lett a felső háznak, ami azelőtt nem lehetett.

Ukraina elszakadása Oroszországtól.

— Saját tudósítók teletjelentése. —

Sztockholm. Az Ukrainában lejátszódó eseményekről az orosz sajtó magától értetődően, nem közöl olyan tudósításokat, amelyekből az ember egységes és megbízható képet nyerne, mert a lapok pártállásuk szerint a Kiewben és a harminékét millió lakost számláló országrészben történeteket majd szándékosan tulozzák, majd pedig ugyanilyen szándékosan leki-csinylík. Annál nagyobb érdeklődésre tarthat számot az alábbi tudósítás, mert olyan embertől származik, aki csak néhány nappal ezelőtt jött el Kiewből, és aki a következőket mondja:

— Aki Kiewet előbb is ismerte, az nem ismerne ma rá „az orosz városok anyjára.” Eltűntek a vörös zászlók, amelyek a forradalom kitörése óta a városházán és a városi színházon, a Zemsztwo és a törvényszék palotáján lobogtak. Ma mindent a régi Ukrainának kék-sárga zászlói lengeti a szél. A főutakon, a tereken ezrei és ezrei az olyan alakoknak, mint amilyenekről Gogol ír a „Taras Boulba”-ban. Eltűntek a moszkálók hosszú szakálai, hogy helyet adjanak a régi kozák viseletnek, a marciális nagy bajusznak. Paraszt és katoná, kereskedő és tisztviselő, mindnyájan a rendkívül bő, kék színű bugyros nadrágban járnak, vérpíros derékkötőt hordának, míg a fejükön a szürke bőrkucma. Polgár és katoná kivétel nélkül az ukrainai görbe kardot hordják. A pétervári sajtó, a nemzeti életnek ezt a hatalmasan feltörő külsőségeit el nem titkolható bosszankodással gonyolja, azonban eme külsőségek között egy igen komoly akarat és eslekvés nyilvánul meg.

Felédhetetlen lesz minden szemtanu előtt ama keddi nap estéje, amikor a kiewi Zsófiatérben, a Chmelnieki Bogdán-szobor lábánál, tízezrek és tízezrek tettek le a „nagy kisorosz esküt.” Fölvonult az első Chmelnieki Bogdán ukrainai ezred teljes felszereléssel az ősrégi, kisorosz nemzetségekből származó tiszteivel. Hajdomiával térdelt az ezred Ukrajna nagy felszabadítójának szobránál, amelyet annak emlékére állítottak, hogy *Jeráztak magukról a moszkovita igát és a történelmi nevezetességű Zsófia templomból teljes egyházi díszben kilépett a papság, hogy a harangok zugása közben kivágya a tisztektől és a legénységtől az esküt, amely szerint: „utolsó csepp vérüket feláldozták a szabad és önálló Ukrajnáért.”* Sok ezer és ezer szemlélő együtt esküdött a katonákkal és mindenki érezte, hogy ezek a Pétervárott kigunyolt — de rettegett — külsőségek egy nemzeti szabadságok után szomjuhozó népnek legbensőbb akaratát fejezi ki.

Másnap tartotta első ülését „az ukrainai központi Ráda főtitkársága”. Ez az első ukrainai kormány, amelynek nyolc szakosztálya van és a következők a tagjai: Winnitschenko elnök, főtitkár és belügy, Jefremow külügy, Petljour hadügy, Mrisztjuk birodalmi

titkár, Baranowsky pénzügy, Sasjuk népelelmezés, Martos mezőgazdaság, Schadowszky igazságügy.

Junius végéig megtörtént az eddigi orosz hatóságok kieserése ukrainaiakkal. A rendőrség, a Zemsztwo, a népelelmezési hivatalok és más hatóságok mind kijelentették ünnepélyes formában, hogy egyedül az ukrainai Rádát ismerik el legfelsőbb kormányzói fórumnak és hogy az orosz birodalommal szükséges diplomáciai viszonyt az ukrainai Rádának birodalmi titkársága tartja fent. A hivatalok címtábláit, pecsétnyomóit és nyomtatványait kieserítették kisorosz nyelvűekkel és junius 27-én beszüntették az orosz kormánynak fizetendő adók beszedését. A Ráda és a birodalmi titkári hivatal utasítást kaptak, hogy dolgozzanak ki egy tiszta ukrainai adórendszert. A Ráda tizenegy kormánybiztost küldött a poltavai kormányzó-ságba, hetet a kremenstugiba és négyet a Charkowiba, hogy az ottani előrehaladott ukrainai mozgalmat szervezzék. Ez sikerült is és az említett kormányzóságok már bejelentették, hogy csatlakoznak a kiewi határozatokhoz.

Récs. A genfi ukrán sajtóbizottság jelenti: Független Ukrajna ideiglenes kormánya megalakult.

Sikertelen angol és francia támadások.

Berlin, július 20. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsaportja:

Flandriában esős délelőtt után, amely atmenetileg a harci tevékenység csökkenésével járt, déltől kezdve a tüzérségi csata ismét a legnagyobb hevességre emelkedett. Az ellenség előretörései Lombardzysénél és Mos-sinestől keletre, meghiusultak. Az Artois arcvonalon, a Labasse csatorna és Lens között, különösen Loostól délkeletre, élénk tüztevékenység. Gavrellesnél éjjel előretörő angol zászlóaljkat visszavertünk. Mouchynál is heves tüzhullámok után újból támadtak az angolok, anélkül, hogy további sikereket értek volna el. St-Quentintól délnyugatra franciák, a tőlünk elfoglalt árkok elleni háromszori hiábavaló támadásuk alkalmával véres veszteségeket szenvedtek.

A német trónörökös hadcsaportja:

Craonnétól északnyugatra brandenburgi és gárdaesapatok rövid erős tüzhatalás után elfoglalták a Mont Hive-

ren a francia állás egyes részeit. Az ellenség elkeseredett ellenállást fejtett ki és súlyos veszteségeket szenvedett. Több mint 375 főnyi legénységet elfogtunk, nagyszámu lövész-árokfegyvert zsákmányoltunk. A franciák csak este fogtak ellentámadásba. Ezek kemény éjszakai harcokra vezettek, amelyekben az általunk elfoglalt árkok közül néhányat földadtunk. A többi hadseregnél, így az Albert württembergi herceg hadsereportjánál sem volt néhány ránk nézve kedvező előtéri harcok kívül lényeges esemény. **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Aradi honvédek

Przemyslben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A világháború egyik legszebb fegyverténye a przemysli kiéneztetett védősereg egy részének 1915 március 15-iki kirohanása volt. Molnár Ferenc Az Est-ben annak idején Lehmann repülőtiszt hiteles közlései alapján sokat írt Szathmáry Géza honvédeződes hősiességéről, a ki a nevezetes kirohanás alkalmával bottal a kezében haladt ezrede élén a tiszteres orosz tulerő ellen.

Szathmáry Géza honvéd ezredest tiz tisztársával együtt mint csererokkantat az oroszok hazaengedték és a kitűnő katona július 18-án hét hónapi orosz hadifogság után eléggé kedvező egészségi állapotban Nyitrán időző családjához érkezett. Az Est tudósítója beszélt ez alkalommal Szathmáry István dr. nyitrávármegyei másodfőjegyzővel, az ezredes testvéröccsével, aki Szathmáry ezredes fegyvertényéről és a przemysli hősök kirohanásáról a következő újabb érdekes adatokat szolgáltatta:

— A kirohanás a március 18-ról 19-re virradó éjszaka hajnali két órakor kezdődött, a melyben egy honvéd és egy közös hadosztály vett részt. Szathmáry ezredes egy fűtykössel a kezében haladt a hős gyulai honvédezőred élén, amely az ostrom alatt többször kirohant és az orosz ostromló seregeknek nem egy forró napot szerzett.

— ...Sűrűn esett a hó. Az éj és a hóesés leple alatt némán, tüzelés nélkül haladtak a gyulai fiúk az orosz állások felé. Amíg az éjszaka tartott, az ezred győzelmesen haladt előre. Kézitusában „rajta” kiáltással egymás után két orosz állást foglalt el. Amikor azonban szürkülni kezdett, az orosz tüzérség és gyalogság észrevette a gyulai ezred előrenyomulását és egyszerre minden fogalmat meghaladó koncentrált ágyutüz, majd gyalogsági tüzelés fogadta a hős katonákat.

Bátyám mellől egymásután esett el tisztársainak javarésze és a jobb arcán öt is golyó érte. Az arcából patakzott a vér, de ő tovább ott maradt ezrede élén. A golyó szerencsére csak surolta bátyám arcát és nem hatolt be a szájba. Maga sem érti azt a csodát, hogy a rettentő tüzeben életben maradt. Egyszerre azt látta, hogy a jobb és a balszárnyon levő honvédezőred állásaikból eltűntek és a gyulai ezred három orosz ezred által körülkerítve áll egymagában. Rövid kézítása után a bátyám látta, hogy a további vérontás hiábavaló lenne és a harc beszüntetésére adott jelt.

— Hyen dicsőséges magatartás után került a gyulai honvédgyalogezred életben maradt része Szathmáry Géza ezredessel együtt orosz hadifogságba 1915. március 19-én reggel 8 órakor. Az ezred előrenyomulása és kézitusái tehát teljes hat órán keresztül tartottak.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 óraker.

Letartóztatott orosz miniszterek.

Stockholm. A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Pereverzev igazságügyminiszter lemondott.

Stockholm. Az orosz lapok jelentése szerint a legutóbbi pétervári események alkalmával Cseidze egy fegyverlovástól jelentéktelenül megsebesült, amikor megkísérelte a tömeg megnyugtatását.

A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: A pétervári katonai kerület vezérkara megállapította, hogy a zavargások befejezetteknek tekinthetők. Az összes katonai egységek nyilatkozatokat küldtek a vezérkarhoz, hogy készek a kormányt támogatni, a fővárosban a rend helyreállításában.

A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: A kormányválság kiaknázásával a pétervári helyőrség néhány egysége 16-án este fegyveres tüntetést rendezett. Egyik gránátos ezred gépfegyveres osztaga és több más csapatot felfegyverezve vonultak végig az utcákon és teherautókon géppuskákat állítottak fel és zászlókat hordoztak ezzel a felirattal: Le a polgári miniszterekkel! Az egész hatalmat ruházzák át a katonák és munkások tanácsára! Számos összeütközés történt a csapatok és a kormány hívei között. Sok fegyverlovást váltottak, sokan meghaltak és sokan megsebesültek. 17-én a városban és a külvárosokban nagy izgatottság uralkodott. Reggeltől estig különböző városrészekben, majd itt, majd ott fegyvertüzelést hallottak és a gépfegyverekkel különösen a Newszky Prospekten a város legforgalmasabb utcáján és a szomszédos utakon löttek. A Kronstadtból érkezett matrózok számos házkutatást tartottak.

Ezen a napon este hat óra tájban felfegyverzett munkások Cseretelli minisztert le akarták tartóztatni és Csernov földmivelésügyi minisztert tényleg le is tartóztatták és csak Trockij beszéde után bocsájtották szabadon.

Szociálista uralom**Oroszországban.**

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Stockholm. Az orosz miniszterek lemondásával a polgári elem teljesen elvesztette befolyását a kormányra, mert a megüresedett miniszteriumoknak szociálistákkal való betöltését bizonyosra veszik.

Stockholm. Korenski kijelentette, hogy az oroszországi chaosból diktátor fog föltámadni, de az nem ő lesz.

Rotterdam. A Reuter ügynökség jelenti: Az orosz vezérkar főnöke levelet kapott, amely azt állítja, hogy Lenin a német vezérkar ügynöke.

Genf. A Petit Journalnak táviratozzák Pétervárról: A dumát, melynek szerdán kellett volna tanácskozásait megkezdenie, a katonaság szétzavarta. Az egész utvonalon falragaszok jelentek meg, amelyek a haditörvényezékek ellen irányulnak.

Rotterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: 5000 fegyveres katona megszállotta a kiewi arsenált. A rendet lehetetlen helyreállítani.

Stockholm. Pétervárról Haparanidába érkezett utasok elmondják, hogy e héten ez volt az utolsó vonat, amely Pétervárról közlekedett. A vasúti forgalom megszüntetése a helsingforsi kikötő forgalmát is teljesen megölte.

Ha a pap nem tud magyarul.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány nap előtt meghalt Reichenberger Fülöp berettyóújfalusi orvos felesége. Az orvos és családja osztatlan becsülést és tiszteletet élveztek a községben és az orvosné temetésén imponáns módon nyilatkozott meg a gyász és részvét. Megjelent a sok magyar asszony és férfi, a jólelkű ragaszkodó emberek, akik megilletődéstől könyes, de kevésbé megértő szemekkel bámultak a rabbira, aki németül szónokolt. Szépen, okosan beszélt a rabbi, méltatta az elhunyt nemes életét, de hát amiket mondott, kevesen értették. Mikor azután befejezte a rabbi beszédét, megtörülte könyező szemét az orvos, odaállt a felesége koporsójához s elfülvő hangon beszélni kezdett a gyászoló gyülekezethez.

— Az én feleségem, aki a magyar asszonyok mintaképe volt, — kezdte a férj — nem így gondolta el, hogy felette a bucsuzót idegen nyelven mondják. Engem is úgy érintett ez, mint ami nem méltó ahhoz az asszonyhoz, aki szíve egész melegével, lelke minden érzésével magyar volt. Hithű zsidóasszony, de igazi magyar nő. Én mindenemet veszttem el benne s szólok azért azokhoz, akiket a szeretet és iránta érzett becsülés hozzám is közel hoz:

Itt már a koporsó körül álló asszonyokból feltört a zokogás, tágranyit szemmel figyeltek a férfiak is a felesége koporsójánál beszélő orvosra. Ott volt Berettyóújfalusi egész intelligenciája, köztük Bujanovics Sándor tb. főszolgabíró és még sokan ott állottak és figyelték Reichenberger dr. szavait, aki így folytatta:

— Ha latinul vagy héberül, tehát egy klasszikus nyelven bucsuztatták volna a feleségemet, megnyugodtam volna, de így, hogy zsargonos németességgel hangzott el felette az utolsó Istenhozzád, nem bírom elviselni. Egy olyan magyar asszonytól, amilyen az én feleségem volt, nem lehet másképp bucsuzni, mint e szavakkal: Isten veled, Te drága jó lélek, aki oly sok szeretettel viseltetél azok iránt, akik most bucsuznak ime Téled. Itt hagysz bennünket örökre, de említed, amelyet szeretünk soha el nem muló ragaszkodása ékesített, itt marad. Azt megőrizzük kegyelettel.

Az orvos nem tudott tovább beszélni. Szavait elfátyolozta a fájdalom. De a megértés és a szeretetteljes részvét egész imponáló közvetlenségével feléje áradt.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Vendégszereplés a nyári színházban.

Gyárfás Dezső, a Király Színház kitűnő és népszerű komikusa ma kezdte meg az aradi nyári színházban három estére tervezett vendégjátékát. Mai első fellépése a Csokoládé katoná, kitűnő és nálunk is már jó lismert Strausz-operett vezető főszerepe volt. A vendégművész fáradhatatlan friss humorát, mely nem merül ki a bravuros ötletekben, a közönség meleg tapsokkal honorálta és nekünk is jól esett látnunk, Gyárfás Dezsőnek ma is splendid kvalitásait a humor terén. Mellette a többi szereplők is egytől-egyig kifogástalanul jók voltak.

— A színház hírel. Gyárfás Dezső második fellépése. A Királyszínház kiváló művésze holnap egyik legjobb és legkedvesebb szerepében lép fel: a Dollárpapa címszerepében. A budapesti bemutatón a fővárosi sajtó egyhangulag hasábot irtak Gyárfás Dezső alakításáról és az aradi közönség bizonyára zsutolósig megtölti a színpot, hogy Gyárfás Dezső alakításában gyönyörködjen. Aranyfácán Gyárfás Dezsővel. Vasárnap este Gyárfás Dezső

bucsfelléptével a Népoperaának ez a pompás operettje kerül színre, melyben a vendégművész egyik legértékesebb alakítását mutatja be az aradi közönségnek. Csárdáskirályné a nyári idényben utolszor. Ez a minden tekintetben zajos sikert aratott és legnépszerűbb operett vasárnap délután fél 4 óraker utóljára kerül előadásra a nyári idényben, természetesen ugyanazokkal a szereplőkkel, kik ezt a nagy sikert aratott operettet diadalra vitték: Horváth Mici, Járai Böske, Gyöző, Járai S., Polgár, Várnai, Benkőné stb.

HIREK.**LEGUJABB.**

Reggel 3 óraker érkezett telefonjelentés.

Csak egy válasz lehet békeakaratainkra: igen, vagy nem!

Bécs. A Fremdenblatt holnapi száma írja, a német birodalmi gyűlésen tegnap történetekre reflektálva: Ellenségeink világa tegnap óta új tényekkel áll szemben. Többé nem lehet a központi hatalmakat a megegyezés eszméjén alapuló hadicéljait elferdíteni és hamisan értelmezni. Ellenfeleink most rögtön kénytelenek nyíltan állást foglalni a mi hadicéljainkkal szemben. Tegnap óta nem lehet ellentétet konstatálni Bécs és Berlin békecéljai közt és nem lehet többé kételkedni a központi hatalmak békeakarataiban. Egyek vagyunk a német nép hivatott reprezentánsaival. Ha azok elhárítanak oly békét, mely politikai, gazdasági és népjogi leigázást céloz. Ezzel a központi hatalmak a béke és hadicéljaikat oly világosan körvonalázták, hogy arra más választ nem lehet adni mint: igen, vagy nem.

Berlin. A császár este fél hatkor megjelent Helfferich külügyi államtitkárnál. Ott voltak a kancellár, a szövetségtanács szavazati joggal bíró tagjai, a birodalmi gyűlés elnöksége és a pártok vezető tagjai és a császár fesztelen beszélgetést folytatott a megjelentekkel este kilenc óráig.

Nem vásárolhatnak gabonát az aradiak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mezőssy Béla földmivelésügyi miniszternél tegnap délután újabb értekezlet volt a természetrendeletről kiadandó pótrendelet és végrehajtási utasítás, valamint a természettel kapcsolatos egyéb rendeletek kiadása tárgyában.

Ismeretes, hogy a július elején kibocsátott természetrendelet kimondotta, hogy azok, a kiknek nem elég, vagy semmi gabonája sem termett, jogosítva vannak egész évi házi szükségletüket lakóhelyükön beszerezni, ha pedig lakóhelyükön ez lehetetlen, ugy a járásban, illetve a törvényhatóság területén.

Ezzel szemben az értekezlet ugy döntött, hogy ha az illető község területén nincs elegendő gabona, ugy a Közélemezési Hivatal külön engedélyt adhat arra, hogy az illető község ellátatlanjai a járás, esetleg a törvényhatóság területén vásárolhassanak. Ezzel a rendelkezéssel elérték azt, hogy az ország egész lakossága előre megvásárolhatja egész évi gabonaszükségletét. Budapest székesfőváros és a nagyobb városok lakosságának ellátása csak hatósági uton lesz lehetséges.

Egy sugalmazottnak látszó kommentár szerint ez azonban csak látszólag lesz hátrányos a városi lakosságra, mert az idej jó buzatermesre való tekintettel a liszthiánynak még leghalványabb veszedelme sem fenyeget és ugyszólván kizártnak kell tartani, hogy az idén akár még csak arra sor is kerüljön, hogy a kenyérlisztet idegen anyaggal kelljen keverni.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Megszüntetik az orosz hadműveleteket.

Zürich. Milanói lapok jelentik Pétervárról: Az ideiglenes kormány a pátyaudvarokat a harmadik tüzérezreddel megszállotta. Minden előkészületet megtettek arra, hogy a kormányhű csapatokat Pétervárról elszállítsák.

Hága. A Daily Mail jelenti Pétervárról: Kievvél minden összeköttetés megszakadt. Napok óta Kievvben és környékén nagy katonai zavargások vannak.

LuBane. A Corriere jelenti Pétervárról: A fővárosban a helyzet igen válságos. A maximalisták és a kormánycsapatok közt az ellentét óráról-órára növekszik. Megegyezés lehetetlen közöttük, a legközelebbi napoktól függ, hogy a kormány győz-e, vagy pedig a maximalisták erősen anarchisztikus áramlata. Mindenesetre megnyugtató a békepropaganda híveinek

működése, amely a legutóbbi offenzíva nagy veszteségei miatt erős hatással van a népre. Politikai körökben sürgősen szükségesnek tartják, hogy a kormány Moszkvába helyezze át székhelyét. Az angol ellenes propaganda folytán a tömegek már nagyon elkéseredettek. A kormány *proklamációkat fog kibocsátani, amelyekkel átmenetileg megszünteti a jelenlegi hadműveleteket.*

Newyork. Az Associated Pressnek jelenti: A kormány elhatározta, hogy az ententének július folyamán Párisban tartandó tanácskozásáról szóló meghívást visszautasítja. Nem tartja szükségesnek az Ország részvételét, mivel a háborúban való szerepét nem érinti közvetlenül.

Berlin. A birodalmi gyűlés harmadik olvasásban is elfogadta a tizenöt milliárdról szóló hadihitel javaslatot és azután a ház szeptember 26-ig elnapolta magát.

Az idén mindenkit ellehet és el fognak látni liszttel és miként tavaly, az idén is módot fognak adni a nagyobb szervezeteknek, intézményeknek, vállalatoknak, szövetkezeteknek arra, hogy tagjaik egész évi lisztilletményét egyszerre megvásárolhassák és kiadhassák. Azok részére pedig, akik nincsenek abban az anyagi helyzetben, hogy egész évre elláthassák magukat liszttel, továbbra is lisztjegyek alapján fogják a lisztet kiadni, azonban valószínűleg megadják azt a jogot is mindenkinek, hogy egyszerre hosszabb időre, esetleg két-három hónapra szóló lisztjegyet is beválthassa. Ismerjük a hatósági ellátást, elég volt, nem kérünk belőle!

— **A cár öngyilkosságától félnek.** Luganoból jelenik: A vatikáni tudósító egy pétervári táviratot közöl a volt cár egészségi állapotáról. Elmondja, hogy *Romanow Miklóson újra az elmezavar jelei mutatkoznak, melyek állítólag már a régi rendszer magas köreit nyugtalanították és annak idején szükségessé tették, hogy kiváló orvosokat konziliumra hívjanak össze.* A volt cárt nagy gonddal őrzik, mert öngyilkosságától félnek.

— **Bácskai Béla dr. állapota javul.** Mint a vármegyei közkezdésből értesülünk Bácskai Béla dr. állapota a mai nap folyamán állandóan javul. A nagybeteg ma már tejet ivott. Este hőemelkedést állapítottak meg, amit a fekvés által okozott tüdő affektáció eredményezett.

— **A megehető nyereség.** Soha népszerűbb gondolatot nem valósított meg még senki, mint az aradi Nővédelmi Hivatal vezetősége, amely a vasárnapi parkünnepélyen oszupa hasznos, és ma kincseket érő élelmiszerből álló jótékony célu tombolát rendez Napközi Otthona javára. Eltekintve a legnemesebb jótékony cél-tól, amelyre szívesen áldoz az aradi közönség, de maga a kitűnő ötlet is oly nagy érdeklődést keltett, hogy nincs az a nemzeti kölesén, amelyet annyiszor tuljegyeztek volna, mint amilyen kereslet mutatkozott a belépőül szolgáló rendkívüli olcsó sorsjegyek iránt. Egy koronás árban árúsítják ezeket és bizonyos, hogy igen tekintélyes összeg jut a humánus célra és ez lesz az az ünnepély, amelyről minireakci elégedetten fog távozni. Aki nyer az bol-

dog lesz, mert a nyereségtárgyat megeheti vagy megithatja és ma nincs és nem képzelhető nagyobb boldogság, mintha az ember olesón és tülekedés nélkül jut enni és innivalóhoz. Aki nem nyer, az nem fog zúgolódni, mert egy korona belépődíj mellett résztvehetett az ünnepélyen és tanja lehetett mások boldogságának, gyarapított egy igen támogatásra méltó jótékony intézményt és részese volt egy nagy izgalomnak, ami a játék lélektana szerint majdnem annyit ér, mint maga a nyereség.

— **Csak csecsemők kapják a városi tejet.** Arad sz. kir. város közéletmezősi felügyelő bizottságának folyó év július 19-én hozott határozatából kifolyólag közírté teszem, hogy folyó év augusztus hó 1-től kezdve az aradi tejközpontból tej jegy csak a csecsemők részére 2 éves korig adatik ki. Felhívom tehát mindazon szülőket, kik a hatósági tejet gyermekeik részére akarják igénybe venni, hogy folyó év július 23-tól kezdve vagy a már kéznél lévő anyakönyvi kivonattal, vagy pedig az anyakönyvi hivatalban díjtalanul beszerezhető tanúsítványokkal a közéletmezősi hivatalban jelentkezzenek, ahol részükre a jelentkezések sorrendjében az augusztus hóra érvényes jegy nyomban kiadatik. Egyelőre 800 drb. egy literes jegy adatik ki, s egy család egy liternél több tejben nem részesíthető. Betegség hatósági orvosi bizonyítvány alapján csak az esetben kaphatnak tej jegyet, amennyiben elég csecsemő jelentkező nem lesz. A közéletmezősi hivatal vezetője.

— **Tízszerez-ár.** Ma délután egy leány járta végig az Andrássy-téri üzleteket kezében egy tíz kilós zsák liszttel, amelyet eladásra kínált. Egy csemege üzletben egy kiló főző lisztért 56 fillér maximális ár helyett, 5 korona 60 fillért kért, véletlenül az üzletben tartózkodott egy civilruhába öltözött rendőrszerviselő is aki a leányt a közeli rendőrszemmel előállította. A leány elmondta, hogy ő BaHa Irén, a lisztet egy ismerősének Zsótér Mihályné megbízásából akarta eladni. Weil Károly dr. rendőribüntető bíró beidézte Zsótérné, aki elmondta, hogy a lisztet most hozta faluról, ahol aratni volt. Beismerte, hogy a leányt a liszt elárúsításával, öbízta meg de ő megelegetett volna, ha a liszt kilójáért 4.60—5 koronát kért volna. A rendőrbíró az asszonyt és a leányt egyenként 15 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Marosból kifogott holttest.** Ma reggel kifogták a Marosból Zsigmondházánál egy huszonöt-harminc év körüli, száznoleven centiméter magas, barna haju és szemű, jól táplált és fejlett, teljesen berotvált arcú férfi hulláját, amelyen semmiféle ruha nem volt. Valószínű, hogy fürdés közben fulladhatott a vízbe. Szombat estig a község hullaházában megtekinthető.

— **Helybéli és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levelepapírosok, papírzsacsok, képes levelező-lapok, papírzsacsok, noteszek stb. jegel-ésőbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésében.**

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Magyarországon nem lesz cukorhiány.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

A magdeburgi cukorstatistikai iroda jelentése szerint a tartós nagy szárazság egész Európában lerontotta a cukorrépa terméskilátását. Különösen gyengék ezek Oroszországban, ahol a rendszeres területnek alig egy negyed részét vetették be répával. Franciaországban az időjárás nem volt annyira kedvezőtlen, mint Kelet-Európában, Német-, Orosz-, Magyarországon és Ausztriában, de a termés azért nem lesz kielégítő, mert ott is kevesebbet vetettek és a legjobb répatermelő északfranciaországi területeket a németek tartják megszállva.

Az iroda kimutatása szerint még a legjobb eredmény Magyarországon várható, hol néhány hete elég bő esőzések voltak és ahol az eddig a fejlődésben visszamaradt répa gyors növénynek indult, Németországban, Romániában és Bulgáriában is lesz legalább annyi répa, amennyi a belföldi szükségletre kell.

Az entente azonban cukor tekintetében nagyobb mértékben szorul tengerentúli behozatalra, mint máskor. Jáva szigetén volna a felesleg, vagy legalább feleslegre kilátás, de azt nem tudják Európába behozni, mert nincs hajó és az ültetvényesek nagyon súlyos feltételeket szabnak. Amerika a kivett megtiltotta. Kubán pedig szintén gyenge a termés.

A magyar és osztrák cukorgyáraknak a nyersanyag beszerzése nem okoz gondot, mert a kormányok is megfelelően támogatják annak ellenértékéül, hogy egész termelésüket a fogyasztás céljaira lefoglalják. A cukor tehát a közös vámterületen nem szabad forgalom tárgya. Ezért a magyar gyárak még tárgyalásokat sem indítottak az 1917. december 31-én lejáró kartell megújítása végett, hanem valószínűleg abban fognak megállapodni, hogy a kartell hallgatóság változatlanul meghosszabbítják annak a termelési kampánynak végéig, amelybe a békekötés esik, ami annál könnyebb, minthogy a kartell most ugysem működik.

Az osztrák cukorkartell ellenben, amely szoros összeköttetésben van a magyarral, előreláthatólag még az új kampány kezdete előtt öt vagy tíz évre meg fogják hosszabbítani. Több cseh gyárral vannak még ugyan differenciák, de azokat ki fogják egyenlíteni, mert különösen a morvai cukorgyárak nagy súlyt fektetnek a kartell megújítására és ennek érdekében áldozatokra is hajlandók.

— **Az aradi aitrualista bank részvényének jegyzése.** Mint beavazott helyről értesülünk, az arad- és csanádmezei nagybirtokosok által kibocsátott részvényaláírási felhívás sikerrel fejeződött be. A leszáras napjáig az ötezer darab részvényt tuljegyezték, mert 5241 részvényre történt jelentkezés. A bank alakuló közgyűlés augusztus 15-én lesz.

Tikkasztó melegben, a test kimerülésekor, fárasztó munkánál, gyaloglásnál, sportolásnál közismert

a Brázay **Menthol sóborszesz** esodás hatása!

III-7179

= A Kereskedelmi Bank új affiliációjáról. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egyszerre két vidéki pánzióntézetet, a Nagykárolyi Kereskedelmi- és Iparbankot és az Erőhályfalvai Takarékpénztár és Erőhályfalvi Hitelbankot affiliálta. Mind a két intézettel az érdeklődés azon az alapon létesült, hogy részvény-tőkéjüknek jelentékeny részét lebélyegezték, azután megint felemelték és az új kibocsátású részvényeket a Kereskedelmi Bank veszi át, amely az igazgatóságba és a felügyelő-bizottságokba bizalmi embereit delegálta.

MOZGÓKEPSZINHAZ.

* A 9 ujjú ember II. része vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. A 9 ujjú gonosztevőnek az a célja, hogy rendkívül fontos okmányokat szerezzen meg és zseniális módon birtokába is jut azoknak. Ahogy azonban kiderül az okmányok eltűnése a detektív nyomában van s üldözi. Idegfeszítő izgalmas jelenetek következnek. A detektív veszedelmes helyzetbe kerül már-már azt hisszük, hogy a detektív a haramiák kezébe kerül, míg aztán sikerül támadóit ártalmatlanná tenni. Csak a 9 ujjú haramia siklott ki kezei közül. A detektív tovább üldözi. Izgalmas automobil és vonathajszák peregnék le szemünk előtt, aztán a detektív rendkívül zseniális trüffel kelepébe csalja a gonosztevőt és bűntársait. *Legközelebb „Nincs még veszve Lengyelország”* című aktuális sláger kerül bemutatásra.

* Oswald Richard-premier az Apollóban. (A halott bosszúja.) A mozibajró publikum már megtanulhatta, hogy nem mindig azok a kiváló filmek, amelyeket nagy reklámmal harangoznak be. Oswald Richard ma bemutatott drámáját: A halott bosszúját alig konferelték be s mégis azt kell konstatálnunk a mai premier után, hogy régen volt az Apollónak oly eredeti témájú s művészi kiállítású képe, mint ez. A premier publikumát kellemesen érintette a meglepetés s igazi gyönyörrel élvezte a pompás film művészi szépségeit. Oswald Richard már sok értékes mozidramát írt és rendezett, de az az alkotása felülmúlja valamennyit. Hogy a holtak bosszút állhatnak az élőkön, ezt már nem egyszer hallottuk és olvastuk tudományos pszichológiai munkákban is, de oly eredeti formában, mint Oswald, még senkisé dolgozta fel ezt a gondolatot. A dráma első jelenetében

megkapja az érdeklődésünket s egy pillanatra sem engedi felszabadulni a lebilincselő cselekmény befejezéséig. De nemcsak a meseszöveg, hanem a szerepek megjátszása és a mesteri rendezést is a legnagyobb elismerés illeti. A nagy dráma mellett a király látogatásairól készült fölvételek teszik vonzóvá az új műsort, amely még szombaton és vasárnap kerül vetítésre.

NYARI SZINHAZ.

ARAD, 1917. évi július hó 21-én, szombaton:

Dollárpapa.

A pénz komédiája 4 felvonásban.

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY.

Az új évnegyed alkalmával 1917. évi július hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb, és a legfrissebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborus híreinek megbízhatósága

révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legértelmesebb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre . . . . . 36 korona

Fél évre . . . . . 18 korona

Negyed évre . . . . . 9 korona

Egy hóra . . . . . 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget)

Nyilatkozat.

A tegnapi lapok megírták, hogy a rendőrbíróság engem árdragításért pénzbüntetésre ítél el egy Grünwald nevű bérlő feljelentésére, mert állítólag drágán számítottam neki egy ebédet. Tizenkilenc koronát fizetett az illető egy olyan ebédért, amiből más három ember lakik jól. Nem egy ebédet rendelt, hanem annyit, hogy jóllakjak és kijelentette, hogy megfizeti, bár-mibe is kerüljön. Grünwald a következőket ette meg: egy levest, egy nagy adag borjúhúst főzelékkel és uborkával, még egy nagy adag húst főzelékkel, egy nagy adag tészta, amely öt gombócból állott, egy nagy fröccsöt. Minden étel nálam tiszta libazsírral készül, amelynek kilója 32 korona. Aki csak egy keveset ért a dologhoz, aki ismeri a mai óriási drágaságot, be fogja látni, hogy az árdragítás vádja nevétség és meg nem állhat. Az ítéletet megfelelőbezttem, mert az én tanuimat nem hallgatták ki és a bíró egyedül Luszbader nevű ügynök vallomására alapítva hozta meg az ítéletet, aki nem is volt ott végig. Grünwald, amikor fizetésre került a sor gyalázó és piszkolódó sértésekkel illetett, mire kiutasítottam. Kérem a nagyközönséget, amely engem és üzletemet jól ismeri, tartsa függőben véleményét addig, amíg a felső fórumok az én tanuim meghallgatása után meghozzák az ítéletet.

Fülöp Sámuel,

vendéglős.

4738

Aranybevéltőárjegyzék

750 korona

650 korona, 610 korona, 6 korona, 560 korona, 5 korona, 490 korona, 450 korona, 470 kora fizet egy gramm aranyért

Brandes,

órá- és ékszerész, József főherceg-ut 12. (Lutheránus templom mellett.) 4707

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikat

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karkörül, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szőpítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 150 kor. Nagy tégely 250 k.

Rozsnyay Serail crémje nappal használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, róza és testszínekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, Loin du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Viszketeg, izadás, napégés, bőrhámis, rüh és sümörbőr, fekély, dagasztás, sebek ellen biztos és gyors hatású szer a

Boroka-kenőcs,

nem piszkít és teljesen szagtalan. Kis tégely

3 K. nagy tégely 5 K. családú tégely 9 K. Hozzávaló borokaszappan 4 korona. Készíti: **Gerő Sándor** gyógyszerész, Nagyváros 103. 7191 Aradon kapható: zatori Földes Kelemen és Földes és Hósa gyógyszerárban.

„Cacao“

jó minőségűt, viszonteladók-nak szállít azonnal

Szemző Armin

áruügynök 4731

Arad. Telefon 532. szám.

14198—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Honvédelmi Minster Urnak az 5.20 mm. közötti vastagságú gömb és négyzetvas tárgyában kelt 11667—1917. eln. 20b. sz. rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Az 5.20 mm. közötti vastagságú gömb és négyzetvasból (ide értve a beton vasat is) az 1917. évi unius hó 5-én a magyar szent korona országainak területén megévő készletek az alábbi rendelkezése értelmében ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki és ezeket a készleteket a 3—5 §-ok közelebbi rendelkezései szerint be kell szolgáltatni.

Aki a jelen rendelettel hadicélokra igénybevett készleteket vagy annak részét a jelen rendelet ellenére be nem szolgáltatja, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénz büntetéssel büntetettik.

Arad, 1917. június hó 16.

Greén, főkapitány.

Használt

ó l o m

megvételre keresetlik

Cim s kiadóhivatalban.

Viszketegséget,
sömör, rüh leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti
„BARNA ZSIR“
Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Flesch-félet kérjünk. Próbá tégely 1.60 k., nagy tégely 3.—k. Császi tégely 9.—k. Kapható Aradon, Hajós Arpad gyógyszerárban, Andrássy-ter 22. 7144

Gép-, motor- és hengerolaj Állandóan készleten napi áron Kovács Soma és Tsa Arad

4683

6502—1917.

Hirdetmény.

Az aradasi községi bizottság és körénél tekintetből közzé teszem, hogy: szénát, vagy gabonaszemeteket éjjel a földetől csupán a közel tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földek őrzése céljából készült kunyhók közelében lábas löszágot, vagy majorságot tartani nem szabad. Erő vagy leartott gabona közelében tüzet rakni tilos. Számias gabonák nyomtatás végett a város területére való behordása meg nem engedendő. A sűrűs helyeken összehordott gabonaszemeteket akként helyezendők el, hogy az asztal végük között legalább 6 m. társ hely legyen. A cséplőgép tulajdonosa a gép működése színhelyén tűzbiztonság érdekében egy fecskendő készletben tartani köteles.

Gézerő által (bikomobill), vagy annak megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek tűzményel egy kifogástalanul zároló horgonyból vagy keményfából készült mentőszekrényt felszerelve kötelesek tartani. Amennyiben mentőszekrény vagy kötszerdoboz már volna készletben a géptulajdonos új készlet beszerzésére nem köteles.

Kézi erővel hajtott cséplőgépek tulajdonosai ilyen mentőszekrények tartására nem kötelesek. A mentőszekrény, illetőleg a kötszerdoboz kötelesek a használathoz alkalmas állapotban tartani, azonban, hogy a cséplőgépekkel alkalmazottak közül legalább is 2, illetőleg a fentebb említettek közül egy egyén még pedig első sorban a gépész az első sorban nyújtásban kellő jártassággal bírjon.

A cséplőgépek, valamint az asztalok között dohányozni tilos. A géptulajdonos a cséplőgépeknél alkalmazott ételöket, fűtőt, a gépen álló kővagyókát, keverőgépeket, ugyancsak a szecskavágó gépnél alkalmazott ételöket az országos gazdasági munkás cserkészegylet pénztárnál baleset esetére biztosítani. Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségnek nem tesz eleget, a munkásoktól eredő teljes körű sztrájkok, fűtők, keverőgépek, illetőleg jogutódoknak, akkor is felelős, ha a munkásokban bekövetkezett baleset közül őt különben semmiféle gondatlanság sem terheli. A cséplőgépeket csak képesített gépészek, fűtők kezelhetik.

Erőszórt, Soma és Tsa kivételekben, végül Póltora városában a takarmány boglyákban, vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya vagy a kazal és az ezt környező épületek közt legkevesebb husz méter üres tér marad több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető el, ha azok között 20 méter üres tér marad.

Arad, 1917. évi június hó 11-én.

Greén, főkapitány.

Magyar gyógyborok Kiváló minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. B benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zsongtó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1846

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér.

592—1917. g. sz.

HIRDETMÉNY!

Arad sz. kir. város gazdasági széke f. évi augusztus hó 4-én és esetleg folytatólag 5-én reggel 9 órai kezdettel a városháza udvarán tartandó nyilvános árverésen a város tulajdonát képező következő ingatlanokat használatba adja:

14. az eddig özv. Szekeres Albertné által bérelt Nagylegelőbeli 647—2. sz. 5 holdat 23 korona holdankénti kiküldési ár mellett

15. az eddig özv. Szekeres Albertné által bérelt Nagylegelőbeli 647—3. sz. 5 holdat 32 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

16. az eddig Varga János által bérelt Nagylegelőbeli 647—7. sz. 5 holdat 60 korona 10 fillér holdankénti kiküldési ár mellett.

17. az eddig Fericsán György által bérelt Nagylegelőbeli 656 sz. 5 holdat 30 korona 70 fillér holdankénti kiküldési ár mellett.

18. az eddig Császi Mátyás által bérelt Nagylegelőbeli 789. sz. 5 holdat 16 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

19. az eddig Macsinik Illés által bérelt Gellindüllőbeli 869. sz. 5 holdat 24 korona 40 fillér holdankénti kiküldési ár mellett.

20. az eddig Milánkovics Miklós által bérelt Zsigmondházi földek 3. sz. 2 hold 640 ölet 60 korona 30 fillér holdankénti kiküldési ár mellett.

21. az eddig Tirszin Vazul által bérelt Gulyalegelőbeli 327. sz. 5 holdat 43 korona 10 fillér holdankénti kiküldési ár mellett.

22. az eddig Podoba Milán által bérelt Gulyalegelőbeli 463—9. sz. 5 holdat 29 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

23. az eddig Rózenfeld Izsák által bérelt Gulyalegelőbeli 463—10. sz. 5 holdat 19 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

24. az eddig Rózenfeld Izsák által bérelt Gulyalegelőbeli 463—11. sz. 5 holdat 20 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

25. az eddig Vékony Imre által bérelt Gulyalegelőbeli 463—12. sz. 5 holdat 27 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

26. az eddig Podoba Milán által bérelt Gulyalegelőbeli 463—13. sz. 5 holdat 27 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

27. az eddig Vékony Imre által bérelt Gulyalegelőbeli 463—15. sz. 5 holdat 26 korona holdankénti kiküldési ár mellett.

Bánompénzül leteendő 5 holdanként 20 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárva a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be és csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrral az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1917. évi július hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
 Minden szó hirdetési ára 2 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Idősebb urinő,
 közös háztartásra lépne idősebb uricmberrel, 2 csimosan berendezett szobája van. Csakis intelligens ember választást kéri a kiadóba „Százszáz köré” jelige alatt. 4777

Alkalmazást keres.

Gazdaság
 összes munkálataiban járatos egyén, nagyobb uradalomba kocsisár, vagy raktárnoki állást keres. Cim a kiadóban. 4778

Öreggy iparosod,
 30 éves, gazdaságszónak ajánlkozok esekely fizetésért, olyan helyre, hol 10 éves leánya vele lehetne. Miklósi-u. 81/f. 4780

Fűszer,
 rőfős- és rövidáru kereskedő segéd, állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4770

Alkalmazást nyor.

Kerécs,
 ki a mű- és konyhakészítésben teljesen járatos, jó bizonyítványokkal rendelkezik, katonaságtól véglegesen mentes, alkalmazást nyor szentesben, 3-ol belépéssel Vajda Zsigmond kunágotól gazdaságában, u. p. Magyarbányhegyes. 4723

Raktárnok
 vidéki kis malomban, havi 150 korona fizetéssel felvétetik. Roman nyelv kötelező. Raktárnok katonai előnyban részesül. Ajánlatokat „Megjelölhető” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 4741

I. Reimár,
 Negatív, pozitív felvétetik. Weisz Hugó fényképezésnél, Aradon. 4739

A máriaradnai-művész
 központi szeszifőző szövetkezet, kerületi tanácsnoki joggal, koraama és vendéglő helyiség, lakás, valamint két vendégszoba átengedése mellett, oly feltétlen megbízható vendéglős, illetve keresmáros ajánlatát kéri, ki a szeszifőzésben teljes szakértelemmel bír és az idején alatt a szeszifőzést is elvállalni hajlandó volna. 4740

Gyermeknevelő,
 kötelességtudó, jó háziasszonyt keresek azonnalra 4 gyermekemhez, jó bánásmód mellett. Wittenbergerné, Nagykikinda, Erzsébet-ut. 4754

Nyomdász-tanulónak
 felvétetik két fiu, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Egy különbejárata
 butorozott szoba, azonnal kiadó. Szabad-ság-tér 12, 1. em., 11. sz. 4787

Dezertár 4 sz.
 szám alatt, butorozott szoba kiadó. 4790

3 szobás
 udvari lakás, Andrassy-tér 8. sz. alatt, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmes-ternél.

3 szobás lakás,
 augusztus 1-re kiadó. Thököly Imre-utca 10. sz. 4787

Lakást keres.

Modern,
 két szobás butorozott lakást keresek, Értelést: portásnak, Központi szállodába kérek. 4778

6-7 szobás
 urilakást keresek a belvárosban. Cim a kiadóban. 4784

Vétel és eladás.

Fa,
 uszó kocsikanócs, harisanya, kátránypapir, olcsón beszerezhető Általános Forgalmi vállalatnál Honcztó. 4744

Több, teljesen új
 nyári ruha és egy barna kabátuha eladó. Cim a kiadóban. 4785

Fasszint
 cséplőgéprek megvételre keresünk Kovács Soma és Társa. 4684

650 K.-ig fizet
 egy gramm aranyért Hirsch órák és ékszerész Pórry- és Rákóczi-utca sarok. 4669

650 koronáig fizet
 egy gramm aranyért Tökölly-téri ékszerész üzlet. 4679

3 lóerős
 Ruszton Protter, gyárilag javított cséplő-garnitúra eladó. Üzemkészen megtekint-hető Arad-Gáj, Temető-utca 2. sz. a 4729

Herdők
 1000 hl. irtartalmu borosherdők borház-zal, melyben elhelyezhető még 2000 hl. irtartalmu hordó, nagyon jó vidékkel Aradhegyalján, 10 évre bérbeadó. Cim a kiadóhivatalban. 4751

Burack
 fagyaltnak és lekvárnak, eladó. Puraly Lajosné-u. 190. 4768

Használt ólom
 megvételre keresetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Tégla
 jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Haaszinger-utca 5. szám, te-telefon 747. szám. 3783

Egy alig használt egyenáramu
 2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

A Gélem
 Márványemnyasszony, Sztabul rózeája, Csárdáskirálynő és az összes zeneműj-donságok. Kaphatók Deák Béla könyv-és papírkereskedésében Ferrayutca. Te-telefon 902. 871

Különbéle.

Triff Réndt
 felkérem lakóhelyének közlésére. Triff Sándor, Vajdahunyad. 4786

Ingatlan.

100.000 koronáért eladó
 a hetipiac kerámiozott főútvonalán egy új emeletes ház, villany és vízvezetékkel felszerelve. 20 lakással, egy istálló, egy vendéglő és 2 holdas beltelkekkel, állat-tenyésztésre, vagy utcanyitásra is alkal-mas. Cim a kiadóban. 4783

A belvárosban
 az utóbbi tíz évben épült bérhá-zak, továbbá igen jó helyen lévő új, vagy jókarban lévő magánházak, lehe-tőleg kerítal, megvételre keresek. Aján-latokat bizalmasnak tekintem és azokat elfogadható árban a kiadóhivatalba, zárt borítékban, „Ingatlanvétel” jeligege meg-tenni kérem. 4779

Házeladás.
 Arad legcsébb pontján a belváros szivében, csúdfőszert még adó-mentes egyemeletes modern ház, előnyös ár mellett eladó. Felvilá-gosítás nyertes: Szabad-ság-tér 7. sz., I. em. 4788

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.
 Suverén szer vérszegénység, sápkór, azé-áúlea, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vértisztító és vérjavító, biztos óvszer ma-giárikus fertőzések- és minden infektívóbt eredő meg-betegedés ellen úgy felelőt-teknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— korb Hehs gyógyszerár, Földesgyógyászár. 12

Minden háztartásban nélkülözhetetlen.

A Magy. kir. belügyminiszterium és a Magy. kir. kereskedelmi mi-niszterium által engedélyezett va-lódi Herskovits-féle

Citromiz-pótló

kapható minden elsőrangú cse-mege-, fűszer- és drogueriában. Ára kis üveg K. 1.50, v. nagy üveg K. 2.— Használati utasítás minden üvegnél. Képviselet és egyedárusítás:

Róth József

Arad, Heim Domokos-u. 3. Városi és me-gyei telefon 978. 4786

Egy strátkocsi, teljesen jókarban eladó.

Bővebbet:

Klein és Schlesinger

Polgári Büfé

Boros Béni-tér I. (Dr. Isprávník-ház)
 Állandóan kapható szalámi, lip-tól turó, kolbász, mindenféle hű-deg felvágottak, továbbá hűitő ita-lok, jégbe hűtött aludtej. Ke-nyérjegy ellenében. Naponta friss vaj és tojás nagy mennyiségben kapható. Számos látogatást kér, tiszteltettel. 4599

Seitelbach Salamonné

A nők választójoga
 egyhangulag a
Diana
 puder és krém mel-lettnyilatkozik meg mert e két szer a női szépség egye-düli biztosítóka. Próbadohoz K. 1.— Nagy dohoz „ 2.50 Mindenütt kapható

Aradi écsznaádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:	
Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.18
Aradról Szegedre érkezik:	
Személyvonat délelben	12.00
Személyvonat este	9.31
Szegedről Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	8.08
Személyvonat délután	8.17
Szegedről Aradra érkezik:	
Személyvonat reggel	7.38
Személyvonat este	7.51
Aradról Brádra indul:	
Személyvonat reggel	5.40
Személyvonat délután	12.48
Aradról Brádra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	11.53
Személy vonat este	7.46
Brádról Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	8.00
Személyvonat délután	1.13
Brádról Aradra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	10.09
Személyvonat este	7.33
Aradról Borosjenőre indul:	
Reggel	8.26
Aradról Borosjenőre érkezik:	
Délelőtt	10.44
Borosjenőről Aradra indul:	
Délután	1.30
Borosjenőről Aradra érkezik:	
Délután	8.43
Aradról Ujszentannára indul:	
Délután	5.30
Aradról Ujszentannára érkezik:	
Este	6.10
Ujszentannáról Aradra indul:	
Este	6.22
Ujszentannáról Aradra érkezik:	
Este	6.58
Borosjenőről Csermőre indul:	
Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.32
Csermőről Borosjenőre indni:	
Vegyes vonat reggel	6.32
Vegyes vonat délután	4.29
Mezőhegyesről Kétegyházára indul:	
Motoros vonat reggel	8.37
Motoros vonat este	6.20
Kétegyházaról Mezőhegyesre indul:	
Motoros vonat reggel	6.10
Motoros vonat délután	4.10
Ujszentannáról Kétegyházára ind.:	
Motoros vonat reggel	9.25
Motoros vonat este	7.09
Kétegyházaról Ujszentannára ind.:	
Motoros vonat reggel	6.00
Motoros vonat délután	4.00
Boroscsabesről Menyházára indul:	
Vegyesvonat délelőtt	9.00
Vegyesvonat délután	4.45
Menyházáról Boroscsabesre indul:	
Vegyesvonat reggel	5.00
Vegyesvonat délután	2.39

Használt csomagoló papír megvételre ke-restetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-: